H. Fırat C. Kaynak

"Körfez Krizi" ve Devrimci Olanaklar

EKSEN YAYINCILIK

"KÖRFEZ KRİZİ" VE DEVRİMCİ OLANAKLAR

EKSEN YAYINCILIK

Babıali Cad., No: 19/11, Cağaloğlu/İSTANBUL
Tel: 512 51 46
Baskı: Aydınlar Matbaası
Şubat 1991
1. Baskı

İÇİNDEKİLER

5 SUNUŞ

7 Körfez Krizi ve Türk Burjuvazisi

13 Dünyada "Yeni Düzen" ve Ortadoğu ..... H. Fırat

15 Emperyalist dünyada "yeni düzen"

21 Ortadoğu'da yeni durum

33 Körfez Krizi ve ABD Emperyalizmi ..... C. Kaynak

43 Körfez Krizi:
Mevcut ve Muhtemel Bazı Sonuçlar ..... C. Kaynak

51 "Yeni Düzen"de Yeni Durak:
Kapitalist Dünyanın Paris Zirvesi ..... C Kaynak

SUNUŞ

Kimilerince "uluslararası hukukun ihlali", kimilerince de "Arap ulusunun birliğine yönelik bir adım" olarak değerlendirilen Kuveyt'in Irak gericiliği tarafından işgal ve ilhakı, gerçekte, Arap halklarının devrimci isyanıyla yıkılması gereken, yaşama hakkı olmayan kukla bir "devlet"in, böylesi bir görevin gerçek sahibi olmayan Irak gerciliğinin yayılmacı emellerine kurban olmasıydı.

Fırsat, bu fırsattı; ve diğer emperyalist-kapitalist devletleri yedeğine alan ABD, tüm askeri varlığıyla bölgeye çöreklendi ve "Ortadoğu'nun en büyük devleti" konumuna geldi.

Emperyalistlerce "ulvi" amaçların ardına gizlenilerek çıkarılan savaşın tüm sıcaklığıyla sürdüğü şu günlerde bile birer ikişer tüm emperyalist devletler gerçek amaçlarını açık etmiş durumdalar. ABD Türkiye, İsrail, Mısır, Suriye, Suudi Arabistan'dan oluşan bir güvenlik (kendi emperyalist çıkarlarının güvenliği) örgütünden; İngiltere, "Ortadoğu'da İngiliz varlığının tanınması" gerektiğinden sözetmekte; emperyalist dünyanın istikrarsız çocuğu İtalya da "Ben de varım" diyerek "pasta"dan pay istemektedir.

Körfez krizinde kraldan çok kralcı davranan Türkiye burjuvazisi ise kaderini ABD'nin savaş arabasına bağlamıştır. T.C. devleti tüm yöneticileriyle ne kadar savaşçı, "cengaver bir millet" olduğumuzu, "tabansız"lığa yer olmadığını söylüyorlar. Atalarımız "bekara karı boşamak kolaydır" demişler. Bunlarınki de o hesap. 1. Dünya emperyalist paylaşım savaşı sonrasında Anadolu'da emperyalist işgale karşı verilen savaşımın asıl gücü her milliyetten emekçi sınıfların bağrından çıkan insanlarımızdı. Her savaşta egemen sınıflara ise fiilen bundan kaytarmak, savaşa emekçileri sürmek ve kendi kasalarını doldurmak düşmüştür. Nitekim o sırada kent-kasaba zenginlerinin, eşrafın çocukları Mustafa Kemal meclisinin çıkardığı paralı askerlikten yararlanarak,

öğrencileri askerlikten muaf olduğu için Mevlana Medresesi'ne girerek (ayrıntılı bilgi Yalçın Küçük'ün Türkiye Üzerine Tezler'inde bulunabilir) ve benzeri yollarla savaştan kaytarmışlardır. Günümüzde de Türkiye burjuvazisi kuşkusuz işçi sınıfı ve diğer emekçi sınıfların bağrından çıkan insanlarımızı cepheye sürecekler ve onların ayrıca fiziken de yıkıma uğramasına yol açacaklardır.

İşte oldukça genel hatlarıyla tasvir ettiğim Körfez krizi ve savaşına karşı kararlı bir mücadele, ancak bu kriz tüm boyutlarıyla (emperyalistlerin, özellikle ABD'nin gerçek amaçları, Türkiye burjuvazisinin tavrı ve devrim güçlerinin görevleri ve sahip olduğu olanaklar) kavranıldığında mümkün olacaktır. Bu broşürü sorunun kavranmasına katkıda bulunması amacıyla devrimci kamuoyuna sunmakla görevimizi yapmış olacağız.

EKSEN YAYINCILIK

KÖRFEZ KRİZİ VE TÜRK BURJUVAZİSİ

Petrol bölgesi Ortadoğu'ya bekçilik, ABD emperyalizmince Türk burjuvazisine verilmiş 40 yıllık bir görevdir. Türk burjuvazisi bugüne dek bu görevi sadakatle yerine getirdi. Normal dönemlerde belli bir esneklik gösterebilmekle birlikte, emperyalist çıkarların gerektirdiği her kritik durumda Arap halklarıyla karşı karşıya gelmekten geri durmadı. Bu tarihsel çizgi gözönüne alındığında, onun son Körfez krizi vesilesiyle aldığı tutuma şaşmak için aslında bir neden yok. Buna rağmen emperyalist efendileri bile onun bu son krizdeki tutumuna belli ölçülerde şaşabiliyorlarsa eğer, bu Türk burjuvazisinin emperyalizme uşaklıkta her türlü sınırı aşmasındandır.

Türk burjuvazisi, olayların daha ilk gününden itibaren

ve tüm seyri boyunca, Amerikan emperyalizminin niyet ve davranışlarıyla tam bir uyum içinde hareket etti. Emperyalist dünyanın çıkarları ve ihtiyaçları neyi gerektiriyorsa, neye malolacağına aldırmadan, kesin bir şekilde yerine getirdi. Komşu Irak halkını açlığa mahkum eden ekonomik ambargoya, çocuklar için süt, hastalar için ilaç vermeyi reddedebilecek düzeyde bir insanlık dışı tutumla katıldı. ABD'nin bölgeyi askeri işgal ve abluka altına almasına tam destek verdi. Türkiye topraklarını ABD'nin savaş hazırlığı için bir askeri üs haline getirdi. Tüm bunlarla kalmadı, kendisi bizzat Irak'a karşı savaş hazırlıklarına girişti. Sayısız tutum ve davranışla Irak'a karşı aktif ve sürekli savaş kışkırtıcılığı yaptı.

Gerici burjuva muhalefeti, Türk burjuvazisinin bu uşaklık ve savaş kışkırtıcısı tutum ve politikasını örtmek ve onu aklamak için, yapılanları hükümet partisinin hesapsız, maceracı, dargörüşlü icraatı olarak göstermeye, yığınları aldatmaya çalıştı, çalışıyor. Oysa tüm kanıtlar, bizzat sermaye kuruluşları yöneticilerinin kendi dolaysız açıklamaları, hükümetin, izlediği temel politika ile, bütünüyle burjuvazinin irade, ihtiyaç ve çıkarlarına uygun hareket ettiğini gösteriyor.

Türk burjuvazisinin savaş kıştırtıcısı tutumu kuşkusuz maceracı bir politikanın ifadesidir. Fakat bunun kaynağı politikacıların maceracı hevesi değil, sermaye düzeninin kendi nesnel ihtiyaçlarıdır. Körfez krizi karşısında takındıkları tavır, Türk burjuvazisinin karşı karşıya bulunduğu büyük sorunlar ve açmazlar yığınını yeniden teyid etmiştir. İçte sıkışan ve çıkış bulamayan burjuvazi, dış açılımlarla çıkış aramaya çalışmaktadır. İçte iktisadi sorunlar var rahatsız edici boyutlar kazanan işçi hareketi var; sömürgeci boyunduruğu kırarak ulusal özgürlüğünü elde etmek isteyen Kürt halk hareketi var; yaşam koşullarının çekilmezliğini en sınırlı demokratik haklardan yoksunlukla içiçe yaşayan emekçi katmanların eyleme dönüşmekte olan hoşnutsuzluğu var; burjuva parlamentosunun bunalımı ve yönetememe krizi var; iktidarı ve muhalefetiyle tüm burjuva partilerdeki bunalım, ve böylece kendi iç alternatiflerini yaratmada yeteneksizlik var; vb.

Bir de bunları tamamlayan dış sorunlar var. Gerçi yıllarca emperyalizme uşaklığa ve NATO'ya ileri karakol olmaya gerekçe yapılan kuzeyden gelen "tehdit"in varlığı artık iddia edilemiyor. Ama garip bir şekilde bu kuzey komşusu hariç, istisnasız tüm öteki komşularıyla gerici çıkar çelişkilerine dayalı sayısız sorunları var.

Bu sorunlar karşısında bunalan Türk burjuvazisi, kendini doğrudan ilgilendirmeyen bir dış bunalıma en ön safta bulaşarak, iç sorunların üstünü örtmeyi, onları hiç değilse bir süre için geri plana itmeyi amaçlıyor. Tam da bu aynı yolla emperyalizme tam bağlılığını kanıtlayabildiği, ona sunabileceği hizmeti örnekleyebildiği ölçüde, güvenliğini ve geleceğini güvenceye alabileceğini umuyor. Denebilir ki, emperyalist dünya için taşıdığı değeri kanıtlamak ve bunu pazarlamak istiyor. Bu arada Otadoğu'nun siyasal coğrafyasında meydana gelebilecek oynamalar durumunda, kendisi için bazı ek kazançların (örneğin Musul ve Kerkük!) hayaliyle avunuyor. "Tarihsel hak" iddiasıyla sürdürdüğü emperyalist genişleme heveslerine, yine emperyalizme sadakati kanıtlayarak ulaşmak istiyor.

Türk burjuvazisi, doğrudan bir savaş hali bir yana, gergin bir savaş atmosferi yaratabildiği ölçüde bile, ülke içi yaşamda normal durumda atamayacağı adımları atabileceğinin hesabıyla hareket ediyor. Böyle bir durumda her türlü hak arama olanağı ortadan kaldırılabilecek, grevler yasaklanabilecek, sol basın susturulabilecek, zamlar peş peşe uygulanıp dolaylı ve dolaysız vergiler artırılabilecektir. Böyle bir durumda, sınırlara takviye, savaş teyakkuzu, tatbikatlar vb. görünümlerle kamufle edilerek, Kürt halkına karşı her türlü baskı ve sindirme uygulamalarına, sürgün ve katliamlara girişilebilecektir. Bu durumda, "müttefik" ülkelerle iş ve güçbirliği adı altında Amerikan emperyalizmine kölelik zincirlerine yenileri eklenebilecektir.

Türk burjuvazisinin maceracı girişimlerinin gerisinde böyle nesnel ihtiyaçlar ve kendi çıkarları bakımından "gerçekçi" hesaplar var.

Nedir ki olayların şimdiki safhasında burjuvazinin bu hesapları henüz tutmamıştır. Gerçi tüm emperyalist dünyaya sadakatini en üst düzeyde kanıtlamış, onlardan "vazge-

çilmez sadık müttefik" payesi almıştır. Fakat emekçi yığınları kendi savaş politikalarına alet edememiştir. Halk savaş kışkırtıcılığını tepkiyle karşılamakta, Irak'la bir savaşı anlamsız bulmaktadır. Amerikan emperyalizminin bölgedeki çıkarları için herhangi bir fedekarlığa katlanmaya niyetli görünmemektedir. Bu olgu, iç sorunları karartmak amacıyla dış sorun yaratan burjuvazi için içte yeni sorunlar ya da mevcut sorunların ağırlaşması demektir.

Daha şimdiden Irak'a ambargonun Türkiye'ye maliyetinin 5 ila 10 milyar dolar arasında değiştiği söylenmektedir. Emperyalist burjuvazi bu kaybı gidereceğine dair vaadlerde bulunmuş olmakla birlikte, bu doğrultuda henüz bir adım atılmış değil. Çözüm, her zamanki gibi faturanın halka ödettirilmesi olmuştur. Son haftalarda peşpeşe gelen büyük zamlar bunun ifadesidir. Savaşa karşı olan kitleler, onun çıkardığı faturayı ödemek konusunda hiç de istekli değiller. Akıl almaz şekilde tırmanan fiyatlara karşı öfke ve tepki büyüktür. Zonguldak'taki onbinlerce madenincinin bölgesel genel grevi bu öfke ve tepkinin bir ifadesidir. İçinde bulunduğumuz dönemin toplu sözleşme dönemi olduğu da dikkate alındığında bunun yayılması, iktisadi kazanımlarını peşpeşe gelen zamlarla kaybeden işçi sınıfının yeni bir toplu hareketlenmeye girmesi beklenebilir.

Körfez krizinin kapitalist ekonomi üzerindeki etkisi ağır ve uzun süreli olacaktır. Ham petrol fiyatlarındaki büyük artış bile tek başına bu etkiyi yaratmaya yeter. Bu olgunun dolaysız sonucu, emekçilerin yaşam koşullarının daha da kötüleşmesi demektir. Bunun yaratacağı tepki ve mücadeleleri dizginleyebilmek için burjuvazinin baskı ve terörü şiddetlendirmekten başka çareşi yoktur. Özal'ın işçi sınıfına yönelik son tehditleri bunun belirtisidir. Emperyalizmin Ortadoğu jandarması olmak hevesiyle girdiği yolun Türk burjuvazisinin karşısına çıkardığı açmaz şudur: Kapitalist ekonomi bir savaş atmosferinin sonuçlarını yaşamakta, ama bir savaş psikolojisi içerisine sokulamayan kitleler ortaya çıkan faturayı gönüllü olarak ödemeyi kabul etmemektedirler.

Bu durum karşısında ve bugünkü koşullar altında bir bütün olarak Türkiye devrimci hareketine büyük sorumluluklar düşmektedir. Burjuvazinin düştüğü bu açmaz devrimci

kitle hareketini geliştirmede yeni olanaklar sunuyor. Bu olanakları sonuna kadar değerlendirebilmek günün temel ve önemli bir görevidir. Kitlelerin kendilerine ödettirilmeye çalışılan faturaya tepkileri beklenmedik boyutlar kazanabilir. Zonguldak işçilerinin direnişi buna bir örnektir. Ortaya çıkan gelişmelerin gerisinde kalmamak, kendiliğinden patlak verecek tepkileri kucaklamak için hazırlıklı olmalıyız. Öte yandan Ortadoğu'daki savaş gerilimi ve tehlikesi devam etmektedir. Trük burjuvazisinin uşaklık politikası patlak verebilecek bir savaşta Türkiye'yi doğrudan taraf ve hedef haline getirmiştir. Bu koşullar altında savaşa karşı mücadele acil ve hayati önemini korumaktadır. Bu, Türkiye halklarına olduğu kadar tüm Ortadoğu halklarına karşı da tarihsel bir sorumluluktur. Emperyalizmin ve Türk burjuvazisinin planlarını bozmak, politikalarını boşa çıkarmak, yığınlardaki öfke ve hoşnutsuzluğu düzenin temellerine yöneltmek için yapılabilecekleri komünistlerden ve devrimcilerden başkası yapamaz.

Türkiye devrimci hareketi bu büyük sorumluluğun bilinciyle hareket edebilmelidir.

Eylül 1990

DÜNYADA "YENİ DÜZEN" VE ORTADOĞU

H.Fırat

Irak'ın Kuveyt'i işgali ve ilhakı ile başlayan, ABD önderliğindeki emperyalist güçlerin Ortadoğu'yu fiilen işgal ve abluka altına almasıyla süren olaylar zinciri, tüm dünyada "Körfez krizi" olarak adlandırılıyor. Yakın tarihte örneği çok görülen benzer olayları, meydana geldiği bölge ya da ülke adıyla nitelemek bir alışkanlık olmuştur. Bu, ilk bakışta, sözkonusu olayların nedenleri, niteliği, kapsamı, etkisi ve sonuçlarıyla ilgili olarak coğrafik bir sınırlılığı akla getirebilmektedir. Oysa dünya bugün öylesine küçülmüş ve bin bir biçime bürünen emperyalist egemenlik ise öylesine gelişmiştir ki, en sıradan bölgesel olaylarda bile tüm emperyalist ve gerici güç odakları doğrudan taraftır ve dolaysız olarak olayların içindedir. Böyle olduğu içindir ki az çok ciddi her bölgesel olay, hemen ve kolayca dünya ölçüsünde etkisi

ve sonuçları olan genel bir krize dönüşebilmektedir.

Yine de, haftalardır tüm dünyanın değişmez gündemi olmaya devam eden son Körfez krizi, yakın tarihteki benzerlerine göre etkisi ve sonuçları bakımından en önemlisi ve en şiddetlisi olmuştur. Bunun nedenlerini bu son krizin kendine özgü koşullarında aramak gerekir.

Her şeyden önce son kriz, Ortadoğu gibi gerek kapitalist dünya ekonomisi ve gerekse emparyalist dünya egemenliği bakımından son derece kritik iktidasi ve politik özellikler taşıyan, tam da bu nedenle ABD emperyalizmi tarafından yıllar önce ve açıkça "yaşamsal çıkar" alanı ilan edilen bir bölgede meydana gelmiştir. Bu kuşkusuz başlıbaşına önemli bir faktördür. Irak gericiliğinin saldırgan eyleminin petrol kaynakları üzerinde denetim kurmak ve bölgede siyasal ve askeri nüfuzunu genişletmek amacına yönelik olması, buna karşılık bölgedeki emperyalist çıkarların ise bu tür girişimlere tahammülsüzlüğü, bu faktörün önemini artırmaktadır.

Ama yine de bu aynı bölgede bugüne dek meydana gelen tek kriz olmadığına göre, bu sonuncusuna kendine özgü karakterini veren ek nedenler olmalı. Bu nedenler, Doğu Avrupa'da geçen yıl yaşanan politik çöküntünün, Sovyetler Birliği'nin ise artık kaderini ve çıkarlarını Batı emperyalizmiyle birleştirmesinin ardından, dünyada ortaya çıkan yeni güç ilişkileri ve Malta'da ilk adımları atılan "yeni dünya düzeni" ile bağlantılıdır. Körfez krizi bu yeni dönemde ortaya çıkan, yeni konumları ve ilişkileri sınama olanağı doğuran, "yeni dünya düzeni" için atılacak yeni adımların gündeme girmesine de vesile olan ilk ciddi olay olmuştur. Bu ona kendine özgü karakterini veren ikinci bir temel faktördür.

Bu ikinciyle bağlantılı olan bir üçüncü faktör ise şöyle ifade edilebilir. Yakın geçmişte, bu tür bölgesel krizlerin oluşmasında ve şiddetlenmesinde süper devletler arasındaki çelişki ve çatışmaların, siyasal nüfuz alanı için yürütülen mücadelenin belirgin bir rolü olurdu. Kriz, ilgili bölgeye özgü nedenlerle ve bizzat bölge ülkelerinin girişimleriyle meydana geldiğinde bile hızla ABD ve Sovyetler Birliği arasında bir çatışma alanına dönüşürdü. Son kriz ise doğrudan Irak gericiliğinin kendi bölgesel yayılma girişimleriyle başlamış ve ABD ile Batılı emperyalistlerin bölgeyi işgal ve

abluka altına almasıyla şiddetlenmiştir. Artık Varşova Paktı yoktur ve Sovyetler Birliği karşı kutupta değildir. Dünkü en yakın müttefiklerinden Irak'ın yanında ve ABD ile karşı karşıya değil, tersine, ABD'nin yedeğinde ve Irak'ın karşısındadır. Irak'ın gemlenmesinde ve emperyalist dünya düzeninin Ortadoğu'daki ortak çıkarlarının korunmasında Batılı emperyalistlerle tutum ve davranış birliği içindedir. Bu konum değişikliği, paradoksal bir biçimde krizi ağırlaştıran bir etkide bulunmaktadır. Zira kendi davranışlarını dizginleyen güçlü bir rakipten kurtulmuş olmanın rahatlığı ve pervazsızlığıyla ABD'nin ve öteki Batılı emperyalistlerin Ortadoğu'daki askeri girişimleri, Körfez krizini şiddetlendiren asıl etken durumundadır.

Tüm bu kendine özgü özellikleri ve koşullarıyla son Körfez krizi, emperyalist dünyanın bugünkü temel gerçeklerinin, başlıca güçler arasındaki yeni ilişki ve çelişkilerin, çeşitli emperyalist ve gerici mihrakların bugünkü konum ve tutumlarının netleşmesinde, kısaca "yeni dünya düzeni"nin anlaşılmasında önemli olanaklar sunmaktadır.

Emperyalist Dünyada "Yeni Düzen"

Doğu Avrupa'nın çöküşü ve ona denk getirilen Malta Zirvesi sonrasında başlayan "yeni dünya düzeni" tartışmaları, Körfez kriziyle birlikte yeni boyutlar kazanmış bulunuyor. "Yeni dünya düzeni" Batılı ve Sovyet sözcülerinin ortaklaşa kullandıkları bir kavram. Artık Doğu-Batı bölünmesi anlamını yitirmiş, NATO-Varşova kutuplaşması bu ikincisinin fiilen çöküşüyle son bulmuş, bunlara eşlik eden soğuk savaşta böylece sona ermiştir. Dün bu kutuplaşma ve savaşa göre oluşan dünya ilişkiler sistemi ve davranış biçimleri bugün kökten değişikliğe uğramıştır. Evrensel barış ve işbirliğine dayalı yeni bir düzen, bu gelişmelerin ortaya çıkardığı yen bir ihtiyaçtır. ABD ve Sovyetler Birliği'nin görüş ve davranış birliği, bu yeni düzenin temellerini atacak, dün "soğuk savaş disiplini" ile korunan dünya barışı ve istikrarının yeni dönemdeki temeli ve güvencesi bu yeni dünya düzeni olacaktır. Yaşadığımız günlerin bu moda kavramına atfedilen anlam kabaca budur.

Burada gerçek ile aldatıcı propanganda içiçedir. Doğu Avrupa ve Sovyetler Birliği'nin Batıyla bütünleşmesi temelinde Doğu-Batı bölünmesinin anlamını tümüyle yitirdiği, Varşova Paktının fiilen çökmesiyle NATO-Varşova kutuplaşmasının son bulduğu, bu çerçevede soğuk savaşın sona erdiği, tüm bunlar kaba gerçeklerdir.

Körfez krizi bu gerçekleri yeniden doğrulamıştır. Dünün kudretli devleti Sovyetler Birliği, bu son derece ciddi gelişme karşısında bağımsız bir tutum ve politika geliştirme gücü bile bulamamış, Batı'dan alacağı rüşvet karşılığında ABD ve NATO'nun Ortadoğu'daki saldırgan politika ve girişimlerinin basit bir onaylayıcısı durumuna düşmüştür. Malta Zirvesiyle başlayan "yeni dünya düzeni" döneminde, Sovyetler Birliği'nin bu yeni düzenin şekillenmesindeki onursuz rolü aşağı yukarı hep bundan ibaret kalmıştır. Kredi ve ekonomik işbirliği karşılığında ABD ve Batılı emperyalistlere siyasal ve askeri her türlü tavizi verebilmiştir. ABD emperyalizminin küstah sözcüleri bu gerçeği artık en ciddi tartışmalarda bile alaycı bir dille ifade etmekten kendilerini alamıyorlar. Körfez krizine ilişkin bir televizyon programında *"Moskova sizce ikili mi oynuyor?"* sorusuna, ABD eski Dışişleri Bakanı Alexander Haig'in cevabı şöyle olmuştur: *"Hayır, bence Moskova bize yardımcı oluyor. Paramızı Ortadoğu'daki emperyalist eğilimlerimize göz yumabilecek kadar çok istiyorlar. Parayı da elde etmek için BM'de bizimle işbirliği yapıyorlar." (Cumhuriyet, 29 Ağustos '90).* Sovyetler Birliği bugün eski etkinlik alanlarını haraç mezat satışa çıkarmış bir müflis tüccar gibidir. Malta'da Doğu Avrupa'daki çöküntüyü onaylamıştır. Küba ve Nikaragua'ya yardımı keseceğine söz vermiş ve sözünü de tutmuştur. Ardından 5 milyar DM kredi karşılığında Doğu Almanya'yı Batı Almanya'ya pazarlamış, askeri birlikleri Doğu Almanya'dan çekme karşılığında ise 12 milyar DM koparmıştır.

Bu yılın Temmuz ayında 7 en büyük emperyalist devletin Houston'da yaptığı zirve öncesinde Bush'a bizzat başvuran Gorbaçov ekonomik yardım talep etmiş, fakat çoğunluk

bu talebi "pazar ekonomisine yönelik köklü ekonomik önlemler alınması" şartına bağlayarak reddetmişti. Ortadoğu halklarını bir savaş tehlikesi eşiğine getiren Körfez krizi, Sovyet yönetimi tarafından bu yardımı elde edebilmeye uygun bir fırsat sayıldı ve ABD'nin tüm girişimlerine destek verildi. Ardından Helsinki buluşması gerçekleşti. ABD'nin saldırgan girişimlerine onay ve Ortadoğu'daki Sovyet etkinliğinden feragat karşılığında kredi ve ekonomik işbirliği sözü alındı. Bunu bizzat Bush dünyaya ilan etti. Zirvenin hemen sonrasında Sovyet parlamentosuna sunulan ve "pazar ekonomisine yönelik köklü ekonomik önlemler" içeren tasarıya bakılırsa, ABD emperyalizminin Ortadoğu'daki saldırgan girişimlerine Sovyetler'den aldığı tam desteği bedavaya getirdiği bile söylenebilir. Buna şaşmak için bir neden yok aslında. Zira emperyalist dünyanın Ortadoğu'da girişimlerini onaylamakla Sovyetler Birliği gerçekte kendi çıkarlarına ve ihtiyaçlarına uygun davranmıştır. Kapitalist dünyayla her alanda bütünleşmek hedefinde olan ve Batı emperyalizmini buna inandırmak için hiç bir fırsatı kaçırmayan Sovyet yönetiminin, Körfez krizini de böyle bir fırsat olarak değerlendirmesinden daha doğal ne olabilir.

Sovyetler Birliği'nin bu konumu ve tutumu, Körfez kriziyle daha da netleşen yeni dünya düzeninin temel gerçeklerinden biridir. Bu düzende Sovyetler Birliği'nin yeri, ABD ve NATO politikalarının basit bir eklentisi olmaktır. Henüz bu yeni düzene geçiş süreci içinde olunduğu için, şimdilik bunun karşılığında dolar ya da mark olarak belli bir bedel ödenmektedir. Fakat Batılı emperyalistler için bu ödeme çok geçmeden bir zorunluluk olmaktan çıkacaktır.

Yeni dünya düzeninin bir evrensel işbirliği, barış ve istikrar dönemi olacağı ise işin aldatıcı propaganda yanı idi ve Körfez krizi bile bu iddianın kapitalist dünyanın kaba gerçekleriyle yalanlanmasına yetti. Sovyet yöneticileri militarizmden arınmış bir kapitalizm ve saldırgan olmayan bir emperyalizmden sözederlerken hiç de hayal kurmuyorlardı. Kapitalizmin kaba gerçeklerini bilebilecek kadar bilgi ve tecrübe sahibi olarak onlar, hayal kurmuyorlardı; yalnızca Batı kapitalizmiyle bütünleşme çabalarını aldatıcı ideolojik motiflerle sarmalayarak hayal yayıyorlardı. Aldanmıyor,

yalnızca aldatıyorlardı. Perestroykanın başlangıç dönemlerinde buna ihtiyaçları vardı. Körfez krizi gibi olayların ardından artık bu ne mümkündür, ne de buna eskisi kadar ihtiyaçları var. Artık daha açık oynuyorlar. Şimdi onlar da, hiç değilse şimdilik, dünyada barış ve istikrarı Amerikan emperyalizminin zorbalığına ihale etmiş bulunuyorlar: Pax Americana! Dünyanın "yeni düzen"i şimdilerde bu anlama geliyor. Körfez krizinin şimdilik teyid eder göründüğü gerçek de budur.

İkinci Dünya Savaşının kapitalist dünyadaki tek gerçek galibi olan ABD, sahip olduğu muazzam ekonomik, politik ve askeri güçle uzun yıllar emperyalist dünyanın tartışmasız lideri kalmıştı. Kapitalist dünya ekonomisi için genel bir genişleme dönemi olan 50'li ve 60'lı yıllar, öte yandan, Japonya ve AET ülkelerinin eşitsiz ve sıçramalı gelişmelerine sahne oldu. 70'li yıllarda artık ABD'nin iktisadi alanda güçlü rakipleri konumuna ulaşan bu ülkeler, askeri ve siyasal planda henüz zayıf oldukları için ABD'nin liderliğine tabi olmayı sürdürdüler. Bizzat ABD'nin körüklediği soğuk savaş ve Doğu-Batı blokları arasında sürmekte olan politik ve askeri rekabet, kendi aralarında sert bir iktisadi ve ticari rekabete girişmiş olan emperyalist devletlerin, politik ve askeri planda hala birlikte davranmalarını olanaklı kılıyordu. Aralarındaki çelişkileri bastırıyor, iktisadi rekabetin politik, giderek askeri biçimler almasını engelliyordu.

Doğu Avrupa'daki gelişmeler bu engelleri kaldırdı ve emperyalist dünyanın kendi iç çelişkilerini serbest bıraktı. Daha Doğu Avrupa'daki çöküntünün gürültüsü bile dinmeden, ABD'nin yakın dostu İngiliz burjuvazisinin temsilcileri kendi NATO müttefikleri Almanya'yı "4. Reich" la itham edebildiler. Olanlar aslında ABD'nin '70'lerden beri sürekli gerileyen ve zayıflayan liderlik konumunun artık kökten sarsılması anlamına geliyordu. Düne kadar güvence olan ABD vesayeti, özellikle Avrupa'da bundan böyle yalnızca bir yüktü. Artık Pasifik'te Japonya, Avrupa'da yeniden birleşmiş Almanya vardı. Doğu Avrupadaki yıkılış Fransa'nın tam desteğine sahip olan Almanya'yı iktisadi ve siyasal bakımdan hızla güçlenen dev bir güç olarak sahnenin ön planına çıkarmaktaydı. Japonya, "Sovyet tehdidi"nin ortadan

kalktığı bir dönemde, son derece dikkate değer bir tutumla, iktisadi gücü ile politik ve askeri gücü arasında büyük bir uçurum olduğunu, bu duruma artık katlanamayacağını ilan edebilmekteydi. Düne kadar Sovyetler Birliği ve Doğu Avrupa karşısında emperyalist dünyanın siyasal-askeri birliğini simgeleyen NATO'da "yeni düşman"ı tanımlamanın güçlüklerinden sözedilmekteydi. Ve aldatıcı propagandaya dönük yönü bir yana bırakılırsa, "dünyanın yeni düzeni" tartışmaları aslında emperyalist dünyanın serbest kalan bu iç çelişki ve çatışmalarını hiç değilse bir ölçüde sınırlayabilecek politika ve kurumları ortaya çıkarmaya dönük bir arayışı da ifade ediyordu.

Irak'ın Kuveyt'i işgaliyle başlayan Körfez krizi patlak verdiğinde emperyalist dünyada durum kabaca buydu. Emperyalist dünyadaki kısmi üstünlüğü gitgide daha çok bir askeri süper devlet oluşuna borçlu olan ABD, fırsatı kaçırmadı. Körfez krizini bölgesel amaçları yanında, belkide ondan da çok, sarsılan liderliğini yeniden kabul ettirmek, hala emperyalist dünyanın ortak çıkarlarına bekçilik yapabilecek yegane güç olduğunu kanıtlamak için bir fırsat olarak değerlendirdi. Henri Kissinger, "Konunun petrol değil soğuk savaş sonrası dünya istikrarı" ve ABD'nin buna ilişkin "rolü" olduğunu söylerken ötekiler yanında bu amacı da tanımlamış oluyordu. Sonraki günlerde Kongre önünde yaptığı önemli konuşmada, Dışişleri Bakanı James Baker da, ABD'nin Ortadoğu'ya askeri müdahelesinin genel plandaki amaçlarından birini aşağı yukarı aynı şekilde tanımlamaktaydı.

Kendi karar ve insiyatifiyle anında harekete geçerek bölgeye muazzam bir askeri yığınak yapan Amerikan emperyalizmi, politika ve girişimlerini öteki emperyalist mihraklara onaylatmakla kalmadı, ortaya çıkan mali faturanın bir kısmını da bunlar arasında paylaştırdı. Bir kez daha emperyalist dünyanın tartışmasız lideriymiş gibi hareket etti. Görünürde bu kendisi için büyük bir başarıydı. Ama bu görüntü yanıltıcıdır. Gerçekte ABD'nin bu aşırı insiyatifinin kendisi bile güçlü görünmek kaygısından kaynaklanıyor ve aslında bir zayıflığın ifadesidir. Krizin tüm emperyalist dünyanın ortak iktisadi ve siyasal çıkarlara sahip oldukları çok

hassas bir bölgede meydana gelmiş olması, öteki emperyalistlerin ABD'nin politika ve girişimlerine tabi olmalarını kolaylaştırmıştır. Ama her zaman ABD'nin yanında olan İngiltere ve Kanada sayılmazsa, ötekilerin bunu gönül rahatlığı ile yaptığı söylenemez. Örneğin Fransa rahatsızlığını belli etmekten ve bazı farklı tavırlar almaktan geri durmadı. Öte yandan Fransa ve Almanya'nın özellikle krizin ilk günlerindeki temkinli ve mesafeli tutumu, ABD'nin tepkisine yol açtı. Amerikan tekellerinin sözcüsü *The Wall Street Journal*, ABD'nin birliklerini Avrupa'dan çekebileceği tehdidini, Avrupalılar için şu korkutucu kehanetlerle birlikte savurdu: *"Bu durum, sadece Kuzey Amerika ile Avrupa'yı farklı güç bloklarına ayıran değil, Avrupa'nın da kendi içinde, NATO öncesi, Kıta'ya güç politikalarının egemen olduğu eski kötü günleri anımsatan bloklar ve ittifaklar olarak bölünmesine bile neden olabilecek siyasi parçalanmalara yol açabilir."*

Bu sözleri izleyen ve soğuk savaş izi taşıyan bir öteki tehdit ise şöyle: *"Artık bir Sovyet tehdidinin olmadığı genel kabul görmektedir. Ancak Sovyet askeri gücü Berlin Duvarı ile birlikte çökmemiştir." (Cumhuriyet, 22 Ağustos '90)*

Irak'ın ortak emperyalist çıkarlara zarar veren girişimlerini gemlemek, petrol kaynaklarını güvence ve denetim altına almak, bölgedeki tüm gerici rejimleri, krallıkları ve emirlikleri desteklemek ve yaşatmak, emperyalizmin bölgedeki ileri karakolu İsrail'i her yolla besleyip güçlendirmek, tüm bu amaçlara da hizmet etmek üzere Irak'ın Kuveyt'i işgalini bahane ederek Ortadoğu'yu dört koldan askeri ablukaya almak, bazı Arap ülkelerini fiilen işgal etmek vb., tüm bunlar emperyalistlerin üzerinde kesin olarak görüş ve çıkar birliği içinde oldukları konulardır. Ama bunca ortak çıkarın bu ölçüde çakıştığı Körfez krizinde bile, emperyalist dünya kendi iç çelişki ve çatışmalarını yaşamaktan, birlikte görünme çabalarına rağmen dışa vurmaktan geri duramamıştır. Bu olgu, yeni dünya düzeninin bir başka önemli öğesidir ve giderek daha belirgin yaşanacaktır.

Ortadoğu'da Yeni Durum

Kendilerine özgü nedenlerin de etkisiyle Kürt devrimcileri özellikle son on yılda Ortadoğu'daki gelişmelere yakın bir ilgi gösterdiler. Aynı şeyi Türkiye devrimci hareketi için söylemek olanaklı değil. Ortadoğu'ya olan ilgimiz Filistin sorununun çerçevesini, ancak son Körfez krizinde olduğu gibi çok sıcak olaylar meydana geldiği ölçüde aşabilmiştir. Oysa Körfez krizinin de gösterdiği gibi Ortadoğu, belki coğrafik ölçülerle tam değil ama siyasal ölçülerle kesin olarak Türkiye, İran, Mısır, Kıbrıs ve tüm Kuzey Afrika'yı da kapsayan sanıldığından da geniş bir alandır. Bölge ülkelerindeki devrimci ve karş-devrimci süreçler birbirleriyle yakından bağlantılıdır. Emperyalizmin bölgedeki toplam gücü ve faaliyetleri tek tek her ülkedeki devrim mücadelelerini dolaysız olarak ilgilendirmektedir. Filistin'i işgal altında tutan siyonist İsrail, kuşku yok, emperyalizmin bölgedeki tüm devrimci gelişmelere karşı yarattığı bir ileri karakoldur.

Körfez kirizi ve yol açtığı gelişmeler, Türkiye devriminin gerek imkanlarını, gerekse güçlüklerini ele alışta yeni ufuklar açıyor önümüze. Kendi devrimimizi daha geniş bir siyasal ve coğrafik çerçevede düşünmek zorundayız. Türkiye devrimini Misak-ı Milli sınırlarından öteye düşünmediğimizi iddia etmek kendimize haksızlık etmek olur. Tersine biz, gerek engelleri, gerekse devrimci sonuçları bakımından onu hep evrensel bir çerçevede ele almaya çalıştık. Nedir ki evrensel çerçeve, adı üzerinde çok genel bir çerçevedir. Bu çerçeve içinde elbet öncelikle komşu ülkelerin, ama özellikle bir bütün olarak Ortadoğu'nun ayrı ve öncelikli yerini yeniden ele almalı, daha kapsamlı ve somut irdelemeliyiz. Son Körfez krizi gerek dünyanın gerekse Ortadoğu'nun sanıldığından küçük, sanıldığından da içiçe olduğun göstermiştir. Emperyalist dünya strateji ve politikalarını geliştirirken bölgeyi bir bütün olarak ele almakta, ilişki, uygulama ve düzenlemelerinde buna göre davranmaktadır.

Uluslararası sermaye cephesini Türkiye'den yarmak amacında ve çabasında olan bizler de bu gerçeği hesaba katmalı, emperyalizmin Türkiye'deki gelişmelere Ortadoğu çerçevesinden baktığını ve bakacağını, tepki ve tedbirlerini

buna göre düşüneceğini gözönünde tutmalıyız. Bunun kendisi ise, doğal olarak, devrimimizin yalnızca güçlükleri bakımından değil, ama aynı zamanda olanakları bakımından da bölge düzeyinde ele alınmasını gerektiriyor. Şunu da ekleyelim ki, Türkiye devriminde Kürt sorununun tuttuğu özel ve önemli yer, Türkiye devrimi ile Kürdistan devrimi arasındaki güçlü ve koparılmaz bağlar, devrimimizin sınırlarını ve sorunlarını bir bakıma kendiliğinden Misak-ı Milli sınırları dışına taşırıyor, İran, Irak ve Suriye'deki devrimci süreçlere bağlıyor.

Dünya komünist hareketinin geçmiş süreçlerine bir bütün olarak bakıldığında, gerek iktidarı alma gerekse kuruluşu gerçekleştirme dönemlerinde, ama özellikle de bu ikinci dönemde, milli dar görüşlülüğün, bir tür ulusal bencillik olarak ifade edilebilecek milliyetçi eğilimlerin komünist parti ve iktidarları zaafa uğrattığı, enternasyonalist perspektikif ve tutumlardan uzaklaştırdığı görülmektedir. Komünist hareketin dirilişi enternasyonalizmin her bakımdan en ileri düzeyde, en kapsamlı ve en derin anlamıyla canlanmasında da ifadesini bulmak zorundadır. Devrimimizi daha geniş bir siyasal-coğrafik çerçevede ele almak ihtiyacı, proleter enternasyonalizmini de en tam ve en derin biçimiyle kavramayı ve uygulamayı yaşamsal önemde bir ilkesel sorun olarak koyuyor önümüze. Devrimimizin yalnız güçlüklerine ve olanaklarına değil, kazançlarına ve kayıplarına da Türkiye sınırlarını aşan bir perspektifle bakabilmeliyiz. Ulusal dar görüşlülüğün, kapalılığın, bencilliğin her biçimine uzuk durmalıyız. Geçmiş sosyalist pratiklere tahrip edici düzeyde bulaşmış milyetçi eğilim ve tutumlara karşı kesin bir mücadele içinde olmalıyız.

Körfez krizi yeryüzünün Ortadoğu olarak adlandırılan bölgesinin olağanüstü önemini yeniden güncelleştirmiştir. Ortadoğu'nun bu önemi nerden gelmektedir? Doğal olarak ilk akla gelen petroldür. Bilinen petrol rezervlerinin % 66'sı bu bölgededir ve petrol kapitalist dünya ekonomisi için hala canalıcı önemdedir. Bu bölgedeki az çok ciddi her olayın, dünya kapitalizminin nabzı borsalarda anında dalgalanmalara yolaçması bundadır. Ortadoğu petrolünün akışında ciddi bir kesinti, dünya ekonomisinin felce uğramasına yete-

bilmektedir. Örneğin dünya kapitalizminin devlerinden Japonya, petrol ihtiyacının % 70'ini bu bölgeden sağlamaktadır. Bir bilgiye göre, esâs ağırlığını Ortadoğu ülkelerinin oluşturduğu OPEC'in petrol arzını 1/4 oranında kısması bile, Batılı kapitalist ülkelerin mamül mal üretimini 2/3 oranında aksatmaya yetebilmektedir. Kuşku yok, yüzyılın ilk yarısında İngiliz emperyalizminin, ikinci yarısında Amerikan emperyalizminin Ortadoğu üzerinde ekonomik, siyasal ve askeri tam denetim kurmak arzusu ve çabası, temelde bu bölgenin petrol hazinelerini barındırmasındadır. Bütün bir yüzyıl boyunca bölgede meydana gelen siyasal sorunların ve çatışmaların temelinde, son tahlilde petrol kaynaklarını denetim altında tutmak vardır.

Ama Ortadoğu aynı zamanda coğrafik konumuyla da son derece stratejik bir bölgedir. Üç kıtanın birleşme noktasıdır. Kara, deniz ve hava ulaşımı bakımından ayrı bir önemi vardır. Süveyş kanalını hatırlamak bile bu önemi anlamaya yeter.

Ve bütün bu iktisadi ve coğrafik özellikleriyle birlikte bugünün Ortadoğu'su, denilebilir ki bugünün dünyasının en istikrarsız bölgesidir. Ciddi ve çeşitli siyasal sorunların değişik biçimlere bürünen toplumsal kaynaşmalarla içiçe geçtiği, düğümlenip yumaklaştığı bir alandır. Siyonizm belası bu bölgenin bağrındadır; emperyalizm tarafından tepeden tırnağa silahlandırılmış siyonist İsrail bölge halklarının bağrına saplı bir bıçak gibi durmaktadır. Yeryüzünün en gerici ve çağdışı rejimleri sayılması gereken kukla Arap krallıkları ve şeyhlikleri petrol zenginliği üzerinde ve emperyalizmin her türlü desteğiyle bu bölgede hükmetmeye devam etmektedirler. Zenginlik ve safahat ile yoksulluk ve sefalet bu bölgenin koyun koyuna duran kaba gerçekleridir. Gerek kendi aralarındaki anlaşmazlıklar, gerekse saldırgan ve yayılmacı İsrail'in varlığı nedeniyle bu bölgenin ülkeleri sürekli silahlanmakta, bölgenin biricik zenginliği olan petrol geliri Batılı silah tekellerine akmaktadır. Ortadoğu yalnızca karlı bir silah pazarı değil, aynı zamanda yeni model silahların sürekli olarak sıcak çatışmalar içinde denendiği bir savaş alanıdır da. Tüm dünyaya malolmuş Filistin ve Kürt sorunları ile tüm dünyada yankılanan Filistin ve Kürt kurtuluş

mücadeleleri bu bölgede yaşanmaktadır. Batı emperyalizmine karşı belli bir tepkinin ifadesi radikal islamcı akımların etkinlik alanı da bu aynı coğrafyadır. Çok karmaşık çıkarların düğümlendiği Lübnan iç savaşı yıllardır bu bölgede sürmektedir. Dünyada emperyalizme karşı tepkinin ve anti-Amerikancı bilincin yaygın ve kitlesel olduğu bir bölgedir Ortadoğu. ABD emperyalizminin akıl hocası Henri Kissinger'a göre dünyada komünist ideolojinin en çok "kabul gördüğü" coğrafya da (Federal Almanya ile birlikte) Ortadoğu'dur. Son olarak, son otuz yılda üç devrimci yükselişe sahne olan ve tüm temel belirtileriyle devrime aday bulunan Türkiye, yine bu aynı bölgenin kilit ülkelerinden biridir vb.

Tüm bu özellikleriyle birarada alındığında Batı emperyalizminin Ortadoğu'ya gösterdiği aşırı ilgi kendiliğinden anlaşılır. Bölgeyi "yaşamsal çıkar" alanı ilan eden emperyalizmin dünya jandarması ABD, yıllar önce bölgede birMerkezi Komutanlık (CENTCOM) kurmuştur. bu komutanlığın görevi, Amerikan Çevik Kuvveti'nin bölgede yürüteceği işgal, müdahale ve cezalandırma eylemlerini koordine edip yönetmektir. Bölgenin dört bir yanı en modern ABD savaş gemileriyle kuşatılmıştır. Nükleer cephanelikler de taşıyan ABD donanması Akdeniz, Kızıldeniz, Umman Denizi ve Basra Körfezinde sürekli seyirhalindedir. Her krizde yeniden açıkça görüldüğü gibi, Türkiye'deki Amerikan ve NATO üsleri aynı zamanda Ortadoğu'ya yöneliktir. (Doğu Avrupa'daki gelişmelerden sonra bugün artık tümüyle Ortadoğu'ya yöneliktir). Batı emperyalizmi, "yaşamsal çıkar"larını korumak için bölgenin en gerici ve çağdışı rejimlerini ayakta tutmaktadır. İsrail, Türkiye, Mısır, Suudi Arabistan Krallığı, Basra Emirlikleri, tüm bu siyonist, faşist, gerici, şeriatçı odakların arkasında Batı emperyalizmi ve onun jandarması ABD vardır.

Saddam Hüseyin rejimi gerici-sömürgeci bir diktatörlüktür. İçte baskıcı, dışta saldırgan ve yayılmacı bir tutum izlemektedir. Kürt halkının ulusal hakları için verdiği mücadeleyi ezmek için her yolu ve yöntemi denemiş, Halepçe örneğinde görüldüğü gibi binlerce insanı bir anda yok edecek kimyasal kırım silahlarını kullanmaktan bile geri durmamıştır. Aralarındaki tarihsel güvensizliğe ve gerici çeliş-

kilere rağmen, sömürgeci Türk rejimiyle Kürt ulusunun kölelik altında tutulabilmesi için her türlü işbirliği ve dayanışmayı göstermiştir. (Bunu, Türk Ordusunun "sınır ötesi" operasyonlarına serbestlik tanımaya kadar vardırmıştır). 10 yıl önce bazı sınır problemlerini bahane ederek emperyalistlerin kışkırtma ve desteği ile komşusu İran'a saldırmış, 8 yıllık kanlı boğazlaşma yüzbinlerce insanın hayatına ve her iki ülkenin harabolmasına malolmuştur. Buna rağmen Saddam rejimi, ilhak ettiği Kuveyt'in egemeni El Sabah ailesi başta olmak üzere, tüm gerici-Amerikancı Arap rejimlerinin de büyük mali destekleriyle savaştan dev bir askeri makina yaratarak çıkmayı başarmıştır. Irak yıllardır Sovyetler Birliği ve Çin için olduğu kadar, başta Fransız ve Alman olmak üzere Batılı silah tekelleri için de karlı bir silah pazarı olmuştur. Son on yıldasilah alımı için 80 milyar dolar harcadığı söylenmektedir ve Irak gibi küçük ve yoksul bir ülke için bu çok yüksek bir rakamdır.

Irak'ın yarattığı muazzam savaş makinası, Arap olmayan İsrail ve Türkiye gibi gerici-Amerikancı komşuları için olduğu kadar, bizzat bu makinanın yaratılmasına katkısı olan Arap Emirlikleri ve Suudi Krallığı için de bir korku ve tedirginlik konusu olmaktaydı. Bunda çok da haksız olmadıklarını bir gecede işgal ve ilhak edilen Kuveyt örneği gösterdi.

Kuveyt yapay ve kukla bir devletti. Osmanlı İmparatorluğu döneminde Basra'ya bağlı olan bu toprak parçası, İngiliz emperyalizmi tarafından diğer bir çok emirlik ve krallık gibi amaçlı olarak ayrı bir devlet haline getirilmişti. Kuveyt'in de içinde bulunduğu bu krallık ve emirlikler, İngiliz ve Amerikan emperyalizminin petrol kaynakları üzerinde dolaylı denetimini olanaklı kılan yapay, asalak ve kukla devletlerdir. Dışta her şeyiyle emperyalizme bağlı bu rejimler, içte ilkel islami esaslara göre hüküm sürmektedirler. Yıkılmaları ve tasfiye edilmeleri gerekiyor. Ama bu tarihsel görevin meşru sahipleri devrimci Arap halklarıdır, gerici Saddam rejimi değil. Bir İngiliz burjuva gazetesi Kuveyt'in ilhakı ardından şunları yazdı: *"Kuveyt'in varolmaya hakkı yoktu, ancak Irak'ın da onu yoketmeye hakkı yoktu"*. Bir

burjuvanın kaleminden çıkmış olsa da durumun iyi bir formülasyonu sayılabilir bu sözler. Saddam Hüseyin rejiminin saldırgan ve yayılmacı emellerini ve girişimlerini mahkum eden bizler için, Kuveyt gibi yapay ve emperyalizmin kuklası sözde devletlerin egemenliğini ve toprak bütünlüğünü savunmak diye bir sorun yoktur. İki farklı şey birbirine karıştırılmamalıdır.

Irak'ın Kuveyt'i işgal ve ilhakıyla başlayan Körfez krizi, Amerikan ve Batılı emperyalistlerin bölgeye askeri bakımdan iyice yerleşmeleri için bulunmaz bir fırsat oldu. ABD Basra Körfezine, Suudi Arabistan'a ve Birleşik Arap Emirliklerine muazzam bir askeri yığınak yaptı. Bugün Basra Körfezi ve bu ülkeler fiilen emperyalistlerin askeri işgalindedir. Bu doğrultuda ilk ciddi adımlar İran devrimi sırasında ve sonrasında atılmıştı. İran-Irak savaşı sırasında bu adımlara yenileri eklendi ve son Kuveyt krizi bahane edilerek şimdiki duruma ulaşıldı.

Kuveyt krizinin en önemli sonuçlarından biri budur. Petrol akışını güvenceye almak, Kuveyt petrolünü Irak'a bırakmamak ve emperyalist çıkarlara dokunan Irak'ı gemlemek güncel ve geçici hedeflerdir. ABD'nin asıl hedefi bölgede kendi istediği düzeni bu fırsatı değerlendirerek kurmak ve güvenceye almaktır. Bu düzeninin asıl hedefi ise bölgedeki tüm devrimci süreçleri frenlemek ve felce uğratmaktır. Emperyalizm asıl tehlikenin bölgedeki devrimci kaynaşmalardan, başta Türkiye, Kürdistan ve Filistin devrimleri olmak üzere, Ortadoğu halklarının devrimci mücadelelerinden geldiğini biliyor. Ortadoğu'da "yeni bir güvenlik rejimi", "petrol NATO'su" vb. planların asıl hedefi bölge devrimleridir. ABD, kendi askeri varlığının yanısıra, başta İsrail, Mısır ve Türkiye, bölgedeki tüm gerici rejimler arasında kurup kurumlaştırmayı hedeflediği işbirliği ile, Ortadoğu'da emperyalist egemenliği zayıflatabilecek her devrimci gelişmeyi boğmayı amaçlıyor.

Bu açıdan bakıldığında, son gelişmeler, ABD'nin bölgeye askeri bakımdan yerleşmesi ve bunu kalıcı hale getirmek istemesi, Türkiye devriminin kaderini çok yakından ilgilendiriyor. Türk burjuvazisinin olayların içine büyük bir hevesle ve tüm varlığıyla dalması, ABD'nin tüm salgırgan gi-

rişimlerini tereddütsüz desteklemesi bu gerçeğin bilincinde olmasından da kaynaklanıyor. Bölgede emperyalist statüko pekiştiği ve geleceğe dönük olarak güvenceye alındığı ölçüde bunun kendi egemenliğinin de güvencesi olduğunun bilinciyle hareket ediyor. ABD askeri varlığının bugün Kuveyt emiri, Suudi kralı, yarın kendisi için kullanılacağını iyi biliyor.

Henri Kissinger'in sözlerini yeniden hatırlayalım: Konu petrol değil soğuk savaş sonrası dünya istikrarı ve ABD'nin buna ilişkin rolüdür! ABD'nin resmi tutumunu da dile getiren bu sözlerin bir anlamı daha önce değindiğimiz gibi, emperyalist dünya karşısında liderlik iddiasıyla, bir öteki ve kuşkusuz asıl önemli anlamı ise dünya halklarına karşı küstahça bir tehdittir. Amerikan emperyalizmi Kuveyt olayını, "soğuk savaş sonrası" dönemde dünya istikrarını nasıl sağlayacağı konusunda bir mesaj vermek üzere değerlendirdi. Kendisini ve genel olarak emperyalist dünyanın çıkarlarını ve "istikrarını" tehdit eden bir gelişmeye karşı nasıl davranacağına uyarıcı ve "sarsıcı" bir örnek vermek istedi. Bu tüm emperyalist mihrakların da eğilimine uygundu ve burjuva basını tarafından bilinçli olarak propaganda edilen bir tema oldu. Ne var ki bu Amerikan emperyalizmi (ve elbette tüm emperyalist dünya) için hiç te yeni bir davranış değildir. Tarihin kaydettiği en haydut devlet olan ABD, bugüne kadar da "dünya istikrarı"nı hep bu son örnekte sergilediği anlayış ve davranışlarla korumaya çalıştı. Zor, zorbalık, müdahale, hükümet darbeleri, saldırılar, işgaller, tüm bunlar onun dünya jandarmalığı süresince hep kullanageldiği yöntemler olmuştur. Doğu Blokunun çökmesi ve Sovyetler Birliği'nin teslim olması, olsa olsa bugüne kadar yapılanların daha kolay ve daha pervazsızca yapılabilmesi olanağı yaratmıştır.

Fakat yine de ABD'nin emperyalist haydutluk eyleminin biçiminde yeni olan bir yan da var. Bu, bugüne kadar ABD adına, çok çok NATO adına girişilen saldırı ve müdahalelerin bundan böyle artık Birleşmiş Milletler adına, moda deyimiyle onun "şemsiyesi" altında yürütülebilmesi olanağının doğmuş olmasıdır. Doğu-Batı bloklaşmasının son bulması ve Sovyetler Birliği'nin emperyalist Batı dünyasıyla bütün-

leşmesi, BM bünyesindeki bölünmeyi de sona erdirmiş, dünya devletlerinin bu ortak örgütü şimdilerde Amerikan emperyalizminin haydutça girişimlerine "uluslararası hukuk" kılıfı giydirilen bir platforma dönüştürülmüştür. "Yeni dünya düzeni"nin bu bir başka yeni ve aslında son derece önemli öğesi, son Körfez kriziyle birlikte açıklıkla ortaya çı mıştır. Bugüne kadar Birleşmiş Milletleri hiçe sayan, onun kararlarıyla kendini hiç bir şekilde sınırlamayan, "uluslarası hukuk"u kendi çıkarlarının gerektirdiği her durumda çiğnemeyi davranış biçimi haline getiren ABD, artık BM kararlarının savunucusu, gönüllü ve militan uygulayıcısı rolüne soyunmuştur. Kendi istek ve iradesini BM kararları haline getirmekte, sonra da "uluslarası hukuk" adına bunu uygulamaya girişmektedir. Emperyalizmin tüm akıl hocaları bu sahtekarca oyuna özel bir önem vermekte, ABD'ye "Birleşmik Milletler şemsiyesi"ni en iyi şekilde kullanmasını hareretle tavsiye etmektedirler.

Emperyalist girişimleri Birleşmiş Milletler kararlarına dayandırmak, saldırganlığa ve savaş kışkırtıcılığına uluslararası hukuku korumak kılıfı geçirmek her halükarda tercih edilir bir durumdur ve büyük kolaylıklar sağlar. Ama krizin coğrafyası Ortadoğu'ysa eğer, kuşku yok bunun ayrı bir önemi var. On yıllardır Ortadoğu'da sürdürülen emperyalist faaliyetlerin yanısıra, siyonist Israil'e verilen ve Filistin halkına büyük acılara malolan mutlak desteğinde özel etkisiyle, ABD emperyalizmi Arap halkları nezdinde önemli ölçüde teşhir olmuştur. Tüm Arap ülkelerinde anti-Amerikancılık çok güçlü ve yaygın bir kitlesel eğilimdir. ABD'nin Ortadoğu'daki son politik ve askeri girişimleri bu eğilimi yeniden alevlendirmiştir. Birçok Arap ülkesinde büyük anti-Amerikan gösteriler yapılmaktadır. İşte ABD emperyalizminin gözde "stratejist"i Zbigniew Brzezinski'nin Körfez kirizinin başlamasından bir kaç hafta sonra yazdıkları: *"Krizde ABD'nin yanında yer alan bir Arap ülkesinin elçisiyle bir kaç gün önce konuşuyordum. Bana ülkesinde yığınların Amerikan düşmanlığı ile kaynadığını söyledi. Amerikan aleyhtarlığı Arap dünyasına hızla yayılıyor. Mısır'da*

Hüsnü Mübarek, radikal akım karşısında giderek daha zor durumda kalıyor. Amerikan aleyhtarlığı Suudi Arabistan'da artıyor. Fas gibi bölgeye uzak bir ülkede bile Amerikan aleyhtarlığının güçlendiği gözleniyor." (Newsweek'ten aktaran Cumhuriyet, 26 Ağustos 1990). Brzezinski'nin bu gözlemini, bu ve başka yazılarında, ABD'nin tek başına öne çıkmaması, "uluslarasaı toplumla ittifak halinde" (yani BM şemsiyesi altında) hareket etmesi gerektiği, eğer böyle davranınazsa sorunun bir "Arap-Amerikan sürtüşmesi" görünümü kazancağı ve bunun ABD'nin Ortadoğu'daki yaşamsal çıkarları bakımından tehlikeli sonuçlar doğuracağına ilişkin öneri ve uyarıları izliyor.

Dolayısıyla "BM şemsiyesi", ABD emperyalizmini ve onun işbirlikçisi durumundaki gerici Arap rejimlerini Arap halklarının öfkesinden koruyabilecek bir kalkan olarak görülmektedir.

ABD'nin Ortadoğu'daki son girişimleri Arap halkları arasında büyük ve heyecanlı tepkilere yol açmış, kitlelerin anti-emperyalist bilincinde sıçramalar yaratmıştır. Bu tepkinin bugün için Irak gericiliği, Arap milliyetçiliği ya da çeşitli islami akımlar tarafından yönlendiriliyor olması, bizi bu son derece önemli olguyu küçümseme hatasına düşürmemelidir. Gerek emperyalizmin Ortadoğu'daki "yaşamsal çıkarları" gerekse gerici işbirlikçi rejimler için önemli bir tehdit oluşturan bu olgu, emperyalizm ve işbirlikçi rejimler tarafından net olarak algılanmakta, onlar için önemli bir kaygı ve sıkıntı konusu olmaktadır. Olaylar gösteriyor ki ABD'nin Ortadoğu'daki pervazsız girişimlerini bir ölçüde sınırlayan hiç de Saddam'ın savaş makinası değil, ama tam da Arap halklarının bu devrimci kaynaşmasıdır. Aynı hassasiyetin İran halkları arasında da güçlü ve yaygın olduğunu biliyoruz.

Bu olgu üzerinde önemle durmalıyız. Dünya devrimci süreçleri bakımından önem taşıyan bu olgunun, kuşku yok Türkiye devrimi için ayrı bir önemi vardır. Türkiye devriminin gelişme olanakları için olduğu kadar, yarınki muzaffer devrimin emperyalist kuşatma ve müdahaleler karşısında

kendini savunabilmesi bakımından da Iran ve Arap halklarının desteği yaşamsal önemdedir. Öte yandan, güçlü bir işçi hareketinin omurgasını oluşturacağı ve modern sosyalist düşünce ve akımların yönlendiriciliğinde gelişeceği şimdiden hemen hemen kesin olan Türkiye devrimi, Arap ve İran halklarının bugün için gerici milliyetçiler ya da islamcılar tarafından yönlendirilen ama özünde devrimci olan tepkilerinin bilinçli ve devrimci bir muhtevaya kavuşmasında, bölgedeki devrimci akımları ve süreçleri bu bakımdan kuvvetle etkilemede önemli olanaklara da sahiptir.

Bugün için, Arap halklarının yaşamakta olduğu anti-emperyalist kaynaşmanın yarattığı siyasal olanakları en iyi şekilde kullanabilen Irak gericiliğinin yarın elindeki savaş makinasını emperyalizmin hizmetinde ve tam da bu kaynaşmaların besleyeceği devrimci gelişmeleri boğmak için kullanacağından kuşku duyulmamalıdır. Bizzat Irak gericiliğinin kendi dünkü bu doğrultudaki karşı-devrimci misyonu kadar, ilerici geçinen Suriye gericiliğinin geçmiş ve bugünkü davranış çizgisi de buna iyi bir örnektir. Dün Lübnan'da karşı-devrimci bir rol oynayan, Filistin halkına karşı Tel Zaatar katliamlarını gerçekleştiren Hafız Esat gericiliği, bugün ise ABD'nin bölgedeki emperyalist girişimlerini onaylamakta ve desteklemekte, onunla politik-askeri işbirliğine girebilmekte, Arap halklarının çıkarlarına açıkça ihanet etmektedir. Siyonist İsrail olgusunun da etkisiyle Arap BAAS rejimlerinin emperyalizmle zaman zaman belli çelişkileri olmuştur. Sovyetler Birliği'nin etkisi ve desteği sayesinde bu çelişkilerin uzun sürdüğü de görülmüştür. Fakat bölgedeki statükoyu tehdit eden her ciddi devrimci gelişme karşısında BAAS gericiliğinin emperyalizmle çıkar ve davranış birliği içinde hareket ettiği de yine olayların kanıtladığı bir gerçektir. Bu deneyimi gözönünde bulundurmak Ortadoğu'daki devrimci süreçlerin geleceği bakımından yaşamsal önemdedir.

Türk burjuvazisinin tutumuna gelince, son olaylar karşısında o, aslında 40 yıldır Ortadoğu'da emperyalizmin tam hizmetinde oynamakta olduğu rolün gereklerine uygun hareket etti. Ne var ki, bu sıcak vesileyle uşaklığını yeniden kanıtlamak için öylesine aşırı davranışlar gösterdi ki, sadaka-

tin bu kadarına emperyalist efendileri bile şaşırdılar.

Bizim şaşmamız için herhangi bir neden yok. Tüm varlığı ile emperyalist dünyaya bağlı Türk burjuvazisi, kendine olan güvensizliğinin de etkisiyle, "iç ve dış tehditler" karşısında güvenliğini ve geleceğini tümüyle emperyalizme ipotek etmiştir. NATO'ya girebilmek için Kore'ye asker göndermiş, bu sadakatinin karşılığı olarak, kuzeyde Sovyetler Birliği'ne karşı emperyalizmin bir ileri karakolu, güneyde Arap halklarına karşı emperyalizmin sadık bir bekçisi olma, böylece de emperyalizmin koruyucu şemsiyesi altına girme olanağını elde etmiştir. Kuzeydeki son gelişmeler bu alana dönük misyonunu ortadan kaldırdığı ölçüde, emperyalist dünya için vazgeçilmezliğini bütünüyle güneydeki petrol bekçiliği misyonu içinde göstermeliydi. Körfez krizi iyi bir fırsat oldu. Emperyalizme bu alanda verebileceği hizmetin azamisinde kusur etmedi. Tüm emperyalistlerin şaşkınlıkla karışık övgülerine muhatap oldu. *The Wall Street Journal* "Unutulan müttefik Türkiye" hakkında yazdığı yazıda, son Körfez krizinin, Türkiye'nin "eşsiz bir jeopolitik konuma" ve "büyük bir stratejik öneme" sahip olduğunu bir kere daha gösterdiğini vurguladı ve ekledi: "Türkiye Ortadoğu'nun modern dünyaya katılmasında anahtar rol oynayacaktır." Bu "anahtar rol"ün modern haydutlar dünyasına Ortadoğu bekçiliği olduğuna kuşku yok. CIA'nın eski Ortadoğu dairesi sorumlusu Dr. Fuller bu rolün ne olacağı konusunda biraz daha açık sözlü: *"Önümüzdeki yıllarda daha istikrarlı değil, aksine daha istikrarsız olacak bir dünya için bu rol çok önemli."*

Türkiye bu rolü İsrail ve Mısır başta tüm bölge gericiliği ile sıkı bir işbirliği içinde oynayacaktır. ABD'nin Körfez krizi vesilesiyle bölgeye yığdığı muazzam askeri gücün gölgesinde gerçekleştirmeye çalıştığı "Petrol NATO"su, ya da örneğin, birbirine zincirleme bağlanacak olan bir dizi ikili antlaşmayla yaratacağı "yeni güvenlik rejimi" bu işbirliğinin kurumlaşmış biçimleri olacaktır. ABD'nin Ortadoğu'yu kuşatan donanması bu "yeni güvenlik rejimi"ni dıştan tamamlayacaktır.

Eylül 1990

KÖRFEZ KRİZİ VE ABD EMPERYALİZMİ

C.Kaynak

Irak'ın Kuveyt'i ilhak ve işgal etmesiyle birlikte Ortadoğu'da oluşan yeni durumun yarattığı bunalım bölgesel olmaktan öte bir içerik ve önem ihtiva ediyor. Petrolün bir enerji kaynağı olarak dünya ekonomisi, özellikle ileri kapitalist ülkeler için, hayati önemine şüphe yok. Fakat bu krizde sorun ne salt petrolle sınırlı, ne de ayaklar altına alınmaya pek alışık uluslararası hukuk kurallarıyla. Tekil öneminin dışında Körfez krizi, kapitalist dünyanın potansiyel sancılarının, şu anda göreceli düzeyde de olsa, dışa vurmasının vesilesi oldu.

Kapitalist-emperyalist sistemin mutlak egemenliğinin hakim olduğu bugünkü dünya, Körfez krizi vesilesiyle ilk ciddi sınavından geçiyor. Sosyalist Ekim Devrimi ile birlikte dünya düzeni, uluslararası ilişkiler çift kutuplu bir yapı

kazanmışlardı; sosyalist sistem, kapitalist sistem! Ikinci Emperyalist Savaşın nihai hedefi sosyalist sistemi, yani Sovyetler Birliği'ni yıkmaktı. Bu girişim fiyaskoyla sonuçlanmakla kalmadı, sosyalist sistemin güçlenmesine, coğrafik anlamda yayılmasına neden oldu. Fakat, sosyalist sistemin içten maruz kaldığı deformasyon sonucu başlayan yozlaşma ve bunu izleyen kapitalist restorasyon süreci, kesintiye uğramadan sosyalist sistemin anavatanında tasfiye edilmesiyle sonuçlandı.

Sosyalist sistemin tasfiyesi bir süreç olarak yaşandığından, dünya düzeni, uluslararası ilişkiler çift kutuplu yapıyı, içeriği giderek değişmiş olmasına rağmen uzun süre muhafaza ettiler. '70'li yıllar boyunca, iki süper güç, ABD ve Sovyetler Birliği, yayılmacı ve hegemonyacı politikaları yüzünden sürekli burun buruna geliyorlar, yerel krizlerde, uluslararası platformlarda zıt taraf oluyorlar, birbirlerini sürekli köstekliyorlardı. Sovyetler Birliği kısa süre önce teslim bayrağını resmen çekti, yayılmacı-hegemonyacı iddia ve girişimlerini sürdüremez hale geldi. SSCB terimin şimdiki anlamıyla artık bir süper güç değildir. SSCB'nin bir dönem, soylu anlamıyla bir süper güç olduğu tarihi bir gerçektir. Sonraki yıllarda sosyalist dönemden devralınan miras uzun süre dayandı, ama bitti. Bugün artık yalnızca askeri gücü var; ki, o da tartışılır. Kızıl Ordu, faşizmi ve onun işbirlikçilerini yenilgiye uğratırken arkasında bir toplumsal güç, sosyalist toplumun yaratıcılığı, zenginliği ve gücü vardı. Şimdi böyle bir güç olmadığı gibi, SSCB askeri varlığını takviye edecek, onun harcamalarını karşılayacak ekonomik kudretten de yoksun. Böylece Sovyetler Birliği'nin kendi çatlayan kabuğuna çekilmesiyle birlikte dünya düzeni, uluslararası ilişkiler kapitalist sistemin şimdiki kesin egemenliği anlamında tek kutuplu bir yörüngeye girdiler.

Kapitalist-emperyalist sistem artık tek başına dünya düzenine hakim, uluslararası ilişkileri kendi çıkarları doğrultusunda yönlendirmede hareket serbestisine sahip, şimdilik tek başına güreşiyor. İkili yapının ve uluslararası statükonun sona ermesi, kapitalist-emperyalist sistemin kendi kendine bir çeki düzen vermesi, yeni yapılanmalara girmesini gündeme getirdi. Yaşadığımız dönemin temel ve başlıca

özelliği bu. Dolayısıyla bu geçiş döneminde yeni ittifaklar, yeni mevzilenmeler yoğunluk kazanacaklardır. Yine bu nedenden dolayıdır ki ABD emperyalizmi böylesine hassas bir dönemde patlak veren Körfez krizini bahane ve vesile ederek kapitalist-emperyalist sistemin işlerliğine, ilişkilerine kendi çıkarları doğrultusunda yeni bir biçim vermeyi amaçlıyor.

ABD'nin bu kadar tez canlı davranışının nedenlerini kavrayabilmek için onun kapitalist-emperyalist sistem içindeki rolünü ve günümüzdeki konumunu özetlemek gerekir. ABD Birinci Emperyalist Savaşta yara almazken, yaşlı kıta dedikleri kapitalizmin anavatanı ve ağırlık merkezi Avrupa ağır kayıplar verdi, talan oldu. Her ne kadar Avrupa'nın yeniden inşası kısa sürede tamamlandıysa da, ABD önemli oranda bir güç toplayabildi. Savaş sonrası dönemde kayda değer bir ABD-Avrupa sürtüşmesine tanık olunmadı. Çünkü sosyalist sistem dünya burjuvazisinin ortak düşmanıydı. Bu nedenle kapitalist sistemin iç çelişkileri ikinci plana itildi ve ABD'nin güç toplaması Avrupa'yı rahatsız etmedi ve edemezdi.

Orta ölçekli krizleri, kapitalist devletlerin birbirlerine çelme atması denebilecek rekabet ve ekonomik politikaları saklı tutarsak, 1929 borsa krizi kapitalist dünya önderliğinin kıta değiştirmekte ikinci kilometre taşını temsil ediyor. 1929 borsa krizi ilk aşamada ABD'nin Avrupa'daki yatırımlarını geri çekmesine neden oldu. Bunu istikrarsızlık kazanan Avrupa'daki yerli sermayenin ABD'ye kayışı izledi, bu akış ekonomik ve mali tedbirlerle teşvik edildi. Borsa krizinin iflasa sürüklediği küçük ve orta çaplı işletmelerin silinmesi, sermayenin ayakta kalan kurluuşlarda yoğunlaşması sonucu ABD kapitalizminin tekelleşme düzeyi yeni boyutlar kazandı. Ve ABD uluslarası sermayenin çekim merkezi olurken, Avrupa'da iflaslar çorap söküğü gibi birbirini izledi. Kemer sıkma politikaları, şovenizm derken Avrupa beli ni doğrultamadı ve Almanya insanlık tarihinin en iğrenç dönemine girdi: Faşizm! Kapitalist sistemin ürünü faşizmin dünya halklarına neye mal olduğu da biliniyor.

ABD burjuvazisi kapitalist-emperyalist sistemin önderliğini ele geçirmek için üçüncü ve son hamlesini İkinci Em-

peryalist Savaş vesilesiyle yaptı. Savaşın ilk yıllarında ekonomik anlamda büyük vurgunlar vuran ABD emperyalizmi, Avrupa burjuvazileri ve işbirlikçileri Kızıl Ordu önünde tam bir diz çökme sürecine girdiklerinde savaşa katıldı. Normandiya Çıkarması efsanesi hiçte ABD burjuvazisinin anti-faşist tavırlarının tezahürü değildi. Kızıl Ordu savaşın kaderini belirlemişti. ABD'nin temel kaygısı şuydu; madem ki Hitler faşizmi sosyalizmi yıkmakta başarılı olamadı, hiç değilse Avrupa'da kapitalizmin silinmesine engel olalım!.. "Sosyalizm ve faşizm arasında seçenek yapmak zorunda kalırsam faşizmi tercih ederim" diyen Churchill'di. ABD onların imdadına geldi.

Savaşta ABD dışındaki tüm kapitalist ülkeler ağır kayıplar verdiler, savaşta taraf olmayanlar ekonomik açıdan sarsılırken katılanlar ise tamamen yıkıma uğradılar. Hatta ABD potansiyel rakiplerinden birine (Japonya'ya) atom bombası yağdırmakta tereddüt etmedi. Ve ABD böylece kapitalist dünyanın ayakta kalan tek dinamik, canlı ve güçlü devleti konumunu elde etti. Artık tartışmasız fiili önderdi. ABD kapitalist dünyayı yedeğine almak için Truman Doktrini ve onun uzantısı Marshall vb. ekonomik yardım planıyla bir denetim ağı oluşturdu. ABD'nin fiili önderliği sayısız ikili antlaşma ve kapitalist dünyaya özgü NATO vb. kurumlarla hukuki bir statü kazanarak pekişti. Ekonomik, ideolojik ve askeri alanları kapsayan ABD liderliği evrensel birnitelik kazandı; tek kelime ile ABD kapitalist dünyanın patronu ve jandarması oldu.

ABD bugüne kadar jandarmalık rolünün gereklerini fazlasıyla yerine getirdi. Olağan yöntemlerin, "barışçıl" entrikaların yetmediği durumlarda, tereddütsüz olarak zora başvurmaktan, en iğrenç katliamları gerçekleştirmekten çekinmedi. Ama uzun sürede bu rol ABD'ye pahalıya mal oldu. Sadece Vietnam'ı hatırlamak kafidir. ABD emperyalizmi bir yandan jandarmalık fonksiyonu için tuzlu faturalar öderken, öte yandan kapitalist gelişme yasası bildiği yoldan ilerlemeye devam etti. Bu yol iradi olarak saptanan düzenli bir seyir izlemiyor, inişli-çıkışlı, sıçramalı bir ilerleme özelliğine sahip. Nitekim ABD de kapitalist sistemin önderliği konumuna yükselirken benzer bir karmaşık süreçten geçmişti.

İkinci Emperyalist Savaş sonrası kapitalist-emperyalist sistemin safında evrimci ama köklü bir değişim yaşandı. Savaştan enkaz halinde çıkan Almanya ve Japonya, özellikle '60'lı yıllarda müthiş bir ekonomik ilerleme kaydettiler. ABD ise sürekli ve düzenli olarak pazar kaybetme sürecine girdi. Dev ekonomik olanakları, siyasi prestiji, askeri gücü Japonya ve Almanya'yı frenlemeye yetmiyordu. ABD'nin bütçe açığı, dış ticaret açığı, borçlanma düzeyi ve bunların doğrudan bir sonucu olarak bugün Amerikan toplumunda tanık olunan sefalet, bu dev ülkenin sürekli kan kaybettiğinin göstergeleridir. Almanya ve Japonya'nın iç bütçe açıkları olmadığı gibi, sürekli dış ticaret fazlası da kaydediyorlar, borçlanmaya ihtayçları yok. Ayrıca ekonomilerinin üretkenliği dolayısıyla rekabet gücü düzenli olarak artıyor, ileri teknoloji açısından bir çok alanda ABD'yi üçüncü konuma ittiler.

Böylece kapitalist-emperyalist sistemin ağırlık merkezi, çekim odağı üçe bölünmüş bulunuyor; ABD, Almanya ve Japonya. Bu üçlü rekabette, her şeye rağmen, dezavantajlı konumda bulunan ABD'dir. ABD bugüne kadar borsa oyunları, dolar politikası, ticari kotalarla rakiplerini dizginlemeye çalıştı, ama başarılı olamadı. Bu arada ABD emperyalist burjuvazisi çok iyi biliyor ki, orta vadede Japonya ve Almanya açıktan alternatif güce dönüşeceklerdir. Bu ise ABD hegemonyasının ve dolayısıyla jandarmalığının sonunun başlangıcı olacaktır. Böyle bir akibetten kurtulmak için ABD, zaman geçirmeden ve halen elverişli olan konumunu kullanarak kapitalist-emperyalist sistemin kozlarını ve mevzilerini yeniden paylaştırmak istiyor. Zaman geçmeden diyoruz çünkü; Almanya ve Japonya herne kadar ekonomik olarak güçlü iseler de, politik ve askeri alanda halen birer zayıf devlettirler.

Ekonomik kudret son kahlilde belirleyici olan tek faktördür. Almanya ve Japonya'nın ekonomik kudreti bu ülkelerin kısa sürede politik ve askeri olarak reşit birer devlet olmalarını olanaklı kılacaktır, bu engellenemez bir süreçtir. Hatta Almanya politik zayıflığını fiilen aşmış durumda. Doğu Almanya resmen satın alındı! Üstelik Bonn ABD, İngiltere ve Fransa'ya danışmadan pazarlıkları doğrudan Sov-

yetler Birliği ile yürüttü. Japon burjuvazisi, başbakan Kaifu aracılığıyla son dönemde sesini iyice yükseltmeye başladı. "Siyasi cüceliğimiz ekonomik gücümüzle çelişiyor!". Politik ve askeri platformlarda sürekli dışlanan Japonya, bu uyarıdan hemen sonra muhatap alınmaya başladı. Pasifik Okyanusundaki yerel krizlerde Japonya söz sahibi oldu. Kamboçya için uluslararası konferansı toplama görevini üstlendi.

Kısacası bu iki ekonomik dev yavaş yavaş ama emin adımlarla ABD'nin denetiminden sıyrılarak uluslarası politik arenada yerlerini almaya başladılar.

Burada kısaca Körfez krizine dönelim. ABD'nin saygın sözcülerinden Brzezinski diyor ki, "Körfezde Amerikanın canalıcı gerçek çıkarı, körfezin sanayileşmiş Batı için emin ve düşük fiyatlarla satılan bir petrol kaynağı olarak kalmasıdır". ABD açısından en isabetli saptama budur, çünkü ileri kapitalist ülkelerin çıkarları görevi tartışmasız ABD'ye atfediliyor. Böylece ABD'nin körfeze yığınak yapması ve müdahalede bulunması salt kendi çıkarları için olmadığı, temsil ettiği sistemi oluşturan güçlerin ortak çıkarları için yapılan bir fedakarlık olduğu ima ediliyor. kuşkusuz bu "fedakarlığın", ortak çıkarların, endişelerin altında başka bir şey yatıyor. Körfezin petrolden yoksun devletler için ortak bir çıkar noktası olduğu aşikar, herkesi doğrudan ilgilendiriyor. ABD bu ortak çıkarlara herkesten önce sahip çıkarak, olayı bahane ederek, onun kılıfı altında kendi özgün amaçlarını pratiğe geçirmeye çalışıyor.

Bizce amaç şudur: ABD, kapitalist sistemin çelişkilerinin doğal seyri içinde gündeme gelmesini beklemeden, Japonya ve Almanya'nın uluslararası düzeyde politik ağırlıklarını koymalarına fırsat vermeden, üstünlüğünü, jandarmalığını yeniden ispat etmek istiyor. Şurası açıktır ki bu aşamada ne Almanya ve ne de Japonya henüz ABD ile politik ve askeri alanda boy ölçüşebilecek olanaklara sahip değiller. Böylece ABD rakiplerini doğrudan hedefleyeceğine, ki böyle bir hesaplaşmanın koşulları henüz olgunlaşmış değil, onları dolaylı yollarla zayıflatmayı düşünüyor.

Krizin ilk günlerinde ABD'nin körfeze yaptığı (Vietnam savaşından beri) eşi görülmemiş yığınak ve çıkartma, tüm

gözlemcileri erken sonuçlar saptamaya itti. Sorunun 48 saat veya en geç bir hafta içinde çözüleceği tartışıldı. Oysa zaman gösterdi ki sorun son derece karmaşık. ABD dışındaki güçlerin hiç biri, İngiltere hariç, krizi silah yoluyla çözmeye pek yatkın değiller. ABD bunun farkında olduğu için, çok cüretkar davranarak psikolojik bir şok yaratmak istedi. Bu psikolojik şok ve kollektif histeri etkisini bir hafta on gün muhafaza edebildi. Yoğun bir propaganda ile bölgede çıkabilecek savaşı basite indirgediler, bir nokta operasyonu olarak tanıttılar. Amaç kamuoyunu, kitleleri savaş konusunda mutabık kılmaktı. Bu propaganda da olumlu sonuç vermedi, özellikle Batı Avrupa ülkelerinde insanlar ilgisiz kalıyor, seferber edilemiyorlar.

Soruna devletler düzeyinde bakılacak olursa, mevcut hemfikirlilik şaşırtmamalı, yanıltmamalı; gözlemlenen birlik bir artniyet koalisyonundan ibarettir. Her güç bunalımdan en iyi yararlanmanın hesapları içinde ve bu hesaplar birbirleriyle çakışmaktan uzak. Japonya ve Almanya'nın tavrıyla başlarsak, bu iki güç göze çarpmayan, ihtiyatlı, hatta ilgisiz denebilir bir tavır takındılar. Anayasalarımız dışarıya askeri güç göndermemizi yasaklıyor, diyorlar. Japonya sağlık personeli ve biraz da ilaç gönderebileceğini açıkladı. Parasal katkı konusunda da benzer bir istememezlik sözkonusu. Almanya "yeniden birleşme" sorununun yükünün ağır olduğunu ileri sürerek fazla katkıda bulunamaycağını ifade ediyor. Japonya ise "bizden hep çek isteniyor" türünden tepkiler göstererek sembolik düzeyi mümkünse aşmayan bir fatura ödemek istiyor. Bu arada her iki devlet te, ki Japonya ve Almanya için en önemlisi budur, Körfez krizini bahane ederek anayasalarını değiştirmeye gidiyor. Fırsattan istifade ederek silahlanma konusundaki anayasal sınırlamaları kaldıracaklar.

İngiltere'nin tavrına değinmemize pek gerek yok. ABD'nin beşinci kolu olarak hareket ediyor. Bu karmaşa içinde en fazla rahatsız olan orta ölçekli emperyalist güç Fransa'dır. Başlangıçta ABD'nin silahşör tavrına "şerh" koymayı yeğleyen bir tavır takındı. Fakat Mitterand'ın "farklı müziği" -burjuva basın böyle tanımlıyor- çok kısa ömürlü oldu. ABD'nin tavrına uymak zorunda kaldı. Krizin

başlangıç tarihine kadar Saddam'ın Batıdaki en güvenilir dostu Fransız burjuvazisi, bir seçenek yaratamıyor; Saddam'a olan silah borcu, Arap dünyası nezdindeki etkinliği ve ABD'nin dayattığı yöntem arasında yalpalayıp duruyor. Rakipleri arasındaki çelişkilerden faydalanıp kendine bir yer edinmeyi özleyen Fransa, Körfez krizinde orjinal bir çıkış kapısı bulamadı, müttefik arayışları hüsranla sonuçlandı. SSCB'ye yanıştı, onlar Almanya ve ABD'yi muhatap almayı tercih ediyorlar ve böylece Fransa kişiliksizliği ile baş başa kalıyor.

Orta ölçekli emperyalist güçlerin tavırlarına ilişkin değerlendirmelerin sonunda ortaya objektif bir gerçek çıkıyor. ABD ekonomik olarak dinamik olan devletlere söz geçiremiyor, onlara ekonomik baskılar yapmak olanaklarından yoksun. Dünya ekonomisi çeşitli bağlarla organik bir yapıya sahip. Durumları zayıf olan ingiltere ve Fransa gibi devletler ABD'ye tavır alamazlar veya onun baskılarına dayanamazlar. Örneğin ABD dolar politikasında veya faiz oranlarında radikal bir değişikliğe girsin, Almanya ve Japonya pek etkilenmezler, en azından karşı koyma olanakları var. Fakat Fransa iflasa sürüklenmese de ağır bir darbeye maruz kalır. Soruna bu açıdan bakıldığında kapitalist-emperyalist dünyadaki saflaşmanın görüntüsü daha net izlenebiliyor.

Saddam'ın Körfezde yaptığı halen uluslararası düzeyde tartışılıyor. Bu krizin bölgesel düzeyde özellikle de Arap dünyasında derin etkilerde bulunacağı büyük bir ihtimaldir. Bu etkilerin yaratabileceği değişiklikler ancak krizin sonuçlanmasından sonra gündeme gelir. Arap dünyası geçmişte birkaç kez silkelendi fakat kayda değer bir sonuç ortaya çıkmadı. Dünyanın en zengin bölgesi, en stratejik alan, nerdeyse başlıbaşına bir kıta oluşturuyor. Buna rağmen en horlanan, en aşağılanan, iliklerine kadar sömürülen, emperyalist güçler tarafından en kolay tarzda kullanılan devletler. Uçsuz bucaksız ulusal zenginliklerini bir kaç hanedan paylaşıyor. Bir bölüm yöneticinin başlıca niteliği Nice, Cote D'Azur gazinolarında kumarbazlık veya kendi ülkelerinde resmen harem ağalığı. Bu koşullarda sokaktaki halkın Saddam'ı desteklemesi hiç de şaşırtıcı değil. Eşyanın tabiatına

aykırı günü birlik ittifaklar birbirini izliyor. Kriz bir kez daha çağdışı, ilkel, eğreti yapıyı gün ışığına çıkardı. Resmi politika ile toplumsal tercihin tamamen zıt kutuplarda olduğunu gösterdi. Yönünün önceden tahmin etmek zor ama her hülukarda Arap dünyası bazı değişiklere gebedir.

Bunalımın nasıl sonuçlanacağı konusunda en deneyimli gözlemcilerden tutun da tarafların kendilerine kadar kimse kesin bir şey söyleyemiyor. Ancak bunalım nasıl sonuçlanırsa sonuçlansın, ABD girişiminin bedelini pahalıya ödeyecektir. Bölgeye iyice yerleşti, ama orada rahat tutunacağı garanti değil. Müdahalenin mali tutarı oldukça yüksek, ABD şimdiden faturayı kapı kapı gezdirmeye başladı. Kuveyt Emiri ve Suudi Arabistan bir kısmını ödemeye razılar, ama başka gönüllü ödeyici hali hazırda yok. Manevi açıdan da fatura oldukça tuzlu olacağa benziyor. Bush müttefiklerinden bir hayır gelmediğini görünce, çiçeği burnundaki yeni dost Gorbaçov'a yanaşmak zorunda kaldı. Sovyetler Birliği'nin ağırlığını koyarak şerefli bir çıkış kapısı bulması bekleniyor. Yalnız Sovyetler Birliği'nin derdi başka, uluslararası koroya katılıyorlar, ama her adımda para talep ediyorlar. Almanya ile onursuz pazarlıklar içindeler, pazarlamadıkları hiç bir şeyleri kalmadı.

Bush Helsinki'ye manevi destek aramak için gitti. Sorun Körfez krizi idi. Sorulan sayısız soruya hiç bir cevap veremediler, kaçamak ve yuvarlak yanıtlarla geçiştirdiler. Çünkü kaygıları farklı; Bush destek arıyor, Gorbaçov para istemeye gelmiş. Sovyetler Birliği kesinlikle bir askeri maceraya bulaşmak istemiyor, ona takatleri kalmamış. Kapitalist dünyanın çelişkilerini çözmede manevi olarak yardımcı olmamız, bunun karşılığı bize verilecek doların miktarına bağlı, diyerek desteklerini en yüksek fiyattan satmaya çalışıyorlar.

Ve böylece, "evrensel barış" vaadleri yerini savaş bulutlarına, bir kör döğüşüne bırakıyor.

Eylül 1990

KÖRFEZ KRİZİ: MEVCUT VE MUHTEMEL BAZI SONUÇLAR

C.Kaynak

Körfez krizinin sonuçlanması için ABD emperyalizmi-nin insiyatifi ile dayatılan radikal ikilem henüz hayata geçi-rilemedi. Hatta sorunun istenen biçimde sonuçlanma ihti-mali gün geçtikçe azalıyor. ABD emperyalizminin başlan-gıçtan beri dayatmak istediği radikal ikilem özetle şöyle: Ya Irak Birleşmiş Milletler Örgütü kararlarına kayıtsız şartsız uyar ya da doğrudan askeri müdahale yapılır.

Olayın kendisi, önerilen çözüm yöntemleri iki aydır ba-sın aracılığıyla kamuoyu önünde tartışılıyor, yorumlanıyor. Bu yazımızda sorunun bazı boyutlarına ilişkin gözlemleri-mizi sıralamayı düşünüyoruz. Zira Kuveyt'in işgal ve ilhakı başından beri sıradan bir adi suç vukuatı olarak tanıtıldı, bir zorbanın kişisel ihtirasına indirgendi, bölgenin diğer mev-

cut ve potansiyel sorunlarından soyutlanmak istendi. Sorun böylesine soyutlandığı, tekil bir konuma indirgendiği için doğal olarak yukarıda özetlediğimiz ikilem biricik çıkış yolu olarak dayatılmak istendi. Fakat zaman, uluslararası ve özellikle de yerel sorunları belirginleştirerek Körfez krizinin ABD'nin dilediği gibi bir nokta operasyonu ile çözülemeyeceğini gösterdi.

Krizin başlangıç günlerinde gösterilen tepkiler, yapılan açıklamalar, verilen sözler dikkate alınınca ABD'nin "işi" birkaç günde sonuçlandırmayı vaad ettiği kolaylıkla hatırlanır. Kısaca süreci özetleyelim: Birleşmiş milletler Örgütü tarihinde çok ender rastlanan bir tezcanlılık ve oybirliği ile ABD'nin talep ettiği kararları kusursuzca kabul etti. Saddam Hüseyin ise gayet açık bir tavırla bu kararlara uymayacağını açıklamakta gecikmedi. Diğer taraftan Körfez bölgesinde yapılan askeri yığınak müdahaleyi başlatabilecek güce çoktan erişti, aştı bile. Ayrıca, görünürde ABD'nin eski-yeni tüm müttefikleri Irak'a karşı askeri bir müdahaleyi onaylıyorlar, en azından resmi açıklamaları bu doğrultuda. Ama bunca askeri çaba ve diplomatik curcunaya rağmen bir türlü ilk adım atılmadı, hatta kayda değer bir provakasyona pek rastlanmıyor.Bu ihtiyatlı davranış biraz düşündürücü! Soruna başka bir yönden bakıldığında benzer bir durum sözkonusu. ABD büyük bir hızla Suudi Arabistan'a ayak bastıktan sonra Irak'ın sayısal üstünlüğü var, asker sayımızı artıralım, ondan sonra! denildi. Derken, Arap çölleri bir askeri kışlaya dönüştürüldü. İkinci Emperyalist Savaş sonrasının en korkunç askeri yığınağı gerçekleştirildi. artık her şey tamam diyebilecekleri anda birden bugüne kadar kimsenin pek aldırmadığı, ciddiye almadığı Birleşmiş Milletler Örgütü devreye girdi, daha doğrusu sokuldu. Birleşmiş Milletler aracılığı ile Körfezde bir prosedür, yöntem savaşı veriliyor; önce ambargo, sonra abluka! Kara ve deniz ablukası yetmedi, havadan da abluka! Ortak başkomutanlık kime verilsin? vb., vb...

Savaş hazırlıkları koşullarında bu tür hazırlıkların gündeme gelmesi, tartışılması gayet olağandır. Ama körfezde tanık olunan davranışlar bize öyle geliyor ki sorunu sürüncemede bırakmanın ayak oyunlarıdır. Emperyalist güçler

Körfeze üşüştüler, fakat çırakları Saddam'a saldırmayı ne göze alabiliyor, ne de istiyorlar.

Neden göze alamıyorlar? Bir kere, Irak ordusunu ansızın ezip etkisiz duruma getiremezler. Eğer savaş patlak verirse, bölgeyi tamamen tutuşturması an meselesi. Irak ordusu uzun menzilli füzelere, kimyasal silahlara sahip, Irak rejimi yakın geçmişte en korkunç silahları büyük bir soğukkanlılıkla, üstelik kendi halkına karşı kullanmaktan çekinmediğini kanıtladı. Sıkıştırıldığında aynı cüretkarlığı göstereceğinden kimse şüphe etmiyor. Füzeleri havada yakalarız, ateşlenmeden tahrip ederiz, kimyasal silahlara karşı yeterince gaz maskemiz var deniliyor! Bu tür iddiaların ne teknolojik ne de pratik tutarlılığı vardır. Emperyalist ülkelerin kendi halklarına yönelik demagojik propaganda malzemeleridir. İki aydır aralıksız işlenen savaş edebiyatı, savaş senaryoları bölgede yığınak yapan emperyalist devletlerin kendi kamuoyları nezdinde bir savaş ruhu yaratmaya yetmedi. Kamuoyu araştırmaları değişik emperyalist devlet halklarının savaş eğilimlerinin cılız olduğunu gösteriyor. Bu ruh halinin önemi yapılan propagandanın inceliği dikkate alınınca anlaşılır. Amacımız Saddam'a haddini bildirmek, uluslararası hukuk kurallarını bölgede tesis etmek, barışı sağlamak ve sonuç olarak da petrolün ucuzluğunu garantilemek! Bu amaca erişmenin aracı savaş ise teknolojik düzeye indirgeniyor. Savaş teknolojimiz oldukça modern! Bizim açımızdan savaş teknolojik kalacaktır, dolayısıyla insan kaybımız cüzi olacaktır! Elbette savaşın insan kaybı ve tahribat açısından bedelini bizden olmayanlar ödeyecekler!

Bu tür kurgusal savaş senaryoları tartışmaya yer bırakmayacak derecede hayalci. Bu denli iyimser ve emin davranılmasına rağmen bir savaş ruhu yaratılamadı, insanlar kaygısız, ilgisiz kalıyorlar. Kaldı ki Batılı emperyalist güçler Arap çöllerinde ilk kayıplarını versinler, kamuoylarının destek düzeyi anlaşılmakta gecikmeyecektir. ABD'nin Vietnam savaşında bu sınavdan nasıl geçtiği henüz unutulmadı.

Emperyalist güçlerin Saddam'la kapışmaya girmeyi göze alamadıkları ikinci neden ise bölgede toplu bir savaşın

patlak verme tehlikesi. Sofu vaadlerle kutsanan "yeni dünya düzeni" Ortadoğu'da ilk sınavını veriyor. Bu ilk sınavın Ortadoğu'nun tamamını kapsayan bir savaşla sonuçlanması sözü edilen "düzen" açısından parlak bir başlangıç olmayacaktır. İsrail'in ABD tarafından dizginlenmesi, özenle kenarda tutulmaya çalışılması toplu savaş ihtimalini zayıflatmaya yetmiyor. Irak'a saldırının vesile olacağı savaş Ortadoğu'yu bir kördöğüş arenasına dönüştüreceği ve bunun yaratacağı sonuçların önceden, kaba hatlarıyla da olsa kestirilemeyeceğini tüm gözlemciler kabul ediyor durumdalar. Bu durumda emparyalist güçler tüm savaş sevdalarına rağmen savaşı göze alabilecek konumda değildirler.

Emperyalist güçler neden Irak'a saldırmakta isteksiz davranıyor, krizi sürüncemede bırakıyorlar? Saddam'ın bir zorba olarak bağımsızlığını ilan etmesi ve bir tehlike faktörü olması emperyalist güçlerin işine yarayabilir, onlar tarafından kullanılabilir. Emperyalizmin bölgedeki petrol üreticisi devletleri birer piyon gibi kullandığı, onların eliyle petrol kaynaklarını talan ettiği herkesçe bilinen bir gerçektir. ABD'nin ve diğer orta ölçekli Batılı emperyalist devletlerin bölgede dolayımsız tutunamadıkları, mutlaka aracılara başvurmak zorunda kaldıkları da başka bir gerçektir. ABD İran'dan kovulduktan sonra bölgeye yeniden dönme arayışları içinde olduğu biliniyor, Lübnan'da hiç tutanamadı. Kutsanan "yeni dünya düzeni" çerçevesinde yeni ittifaklar, yeni güç dengeleri oluşacaktır, bu değişimin arifesindeyiz. Bu değişim perspektifleri gereğince emperyalist güçler yeniden mevzilenme yarışı içindeler. Bu bağlamda Ortadoğu hem stratejik açıdan hem de petrol kaynakları itibarıyla dünyanın en hassas bölgesi. Örneğin Japonya enerji kaynaklarından yoksun ve petrol ihtiyacını yaklaşık % 80 oranında Ortadoğu'dan temin ediyor. Dolayısıyla Ortadoğu'ya hakim olan, orada belirleyici bör söz hakkına sahip herhangi bir emperyalist güç, diğerlerine karşı daha güçlü bir konuma sahip olmuş olur. Saddam'ın zorbalığı bahane edilerek özellikle ABD bölgedeki varlığına meşru bir zemin kazandırmaya çalışıyor.

Kuveyt'in devlet olarak varlığı ya da yokluğu emperyalist güçlerin biricik kaygısı olamaz. Onların tek kaygıları çı-

karlarıdır, kim onların çıkarlarına en iyi hizmet ederse dostu o olur. Saddam olumsuzluğu ve temsil ettiği yayılmacı tehlike ile emperyalis güçler tarafından kullanılabilir. Bölgede derme çatma eğreti devletlere "Saddam geliyor" şantajı yapılarak oradaki varlıklarına, "koruyucu" kılıfı altında meşruluk ve süreklilik kazandırabilir. Nitekim Suudi Arabistan, Birleşik Arap Emirlikleri vb. ülkelerde bir köşekapmaca oyununu başlatmış durumdalar. "İhtiyaçtan bir gün fazla kalmayız" iyiniyet mesajları yaymaları dikkate değer bir tavırdır. Eğer bu hipotez doğrulanırsa brüt petrol fiyatları pek sürmeden inişe geçecektir. Çünkü Kuveyt'in işgali petrol fiyatlarını artıran tek ve belirleyici faktör değildir. Geçmişte benzer durumlar yaşandı. Irak'a uygulanan ambargonun gevşetilmesinin koşulları oluşursa borsalardaki gerginlik düşecek ve fiyatlar yeniden aşağı doğru çekilebilecektir.

Bu tür olasılıklar ve hipotezler dışında Körfez krizinin gizlenmek, ertelenmek istenen bir bilineni var: Krizin dünya ekonomik sistemi üzerinde yaratacağı etkiler. Kapitalist ekonominin periyodik bunalımları yaşandı, biliniyor. Dikkat edilirse görülür ki iki aydır Körfez krizi tartışıldığı halde nedense sorunun bu boyutu, ki en önemlisidir, önplana çıkarılmamaya özen gösteriliyor. Uzman dergilerin iç sayfalarında ara sıra değiniliyor, fakat geniş halk kitlelerinin dikkatini çekecek ve onların kavrayabilecekleri bir dil kullanılarak sorun hak ettiği konumda tartışılamıyor. Dikkatleri savaş senaryolarına, Irak'taki rehinelere çekmeyi, insanları o hedeflere doğru sürüklemeyi tercih ediyorlar. Krizin ekonomik faturası sözkonusu olunca sorunu askeri yığınağın mali tutarından ve ambargodan doğrudan etkilenen Ürdün, Türkiye, Mısır gibi bölge ülkelerinin konjonktürel kayıplarının tutarına indirgiyorlar.

Hayır asıl sorun bu değildir. Körfezde krizinin sonuçlanış biçimi ne olursa olsun kapitalist dünyayı yeni bir iktisadi bunalım bekliyor, bu bunalımı bertaraf etmenin hiç bir sihirli reçetesi yoktur. Konu hakkında gözlemlenen sessizlik bu reçete yokluğunun dolayımsız sonucudur.

Kapıda bekleyen iktisadi durgunluk ve bunalım her zamanki gibi geri kalmış ülkelerde büyük tahribatlar açacaktır. Biz sorunu ileri gelişmiş kapitalist ülke ekonomileri açı-

sından özetlemeye çalışalım. '70 yıllarının başında başgösteren, birbirini izleyen petrol fiyatlarındaki artışlarla da ağırlaşan iktisadi bunalımın etkileri ancak '80'li yıllarının sonlarına doğru göreceli bir denetim altına alınabildi. Kemer sıkma politikaları halen yürürlüktedir. Üretkenliği artırma, yani maliyeti düşürüp pazarlarda rekabet gücü kazanabilmek için uygulanan rasyonalleştirme politikaları korkunç işsiz orduları yarattı. Ücretlerin dondurulması veya en düşük seviyede tutulması enflasyonu önemli ölçüde aşağıya çekmeye yaradı. Vergi muafiyeti, teşvik kredisi vb. mali tedbirlerle tekeller en büyük vergunları vurdular. Tünelden ha çıktık, ha çıkacağız derken istenen ekonomik canlanma yaşanmadı. Her ne kadar ekonomik göstergelerin bazıları dizginlenebildiyse de dış ticaret açıkları, işsizlik oranı, borçlanma göstergeleri kırmızı bölgede kalmaya devam ediyorlar. Ücretlerde kayda değer bir artışa hiç tanık olunmadı.

Uygulaması kronikleşen kemer sıkma politikalarının toplumsal tepkilere neden olmaması için bir iki yıldır hafif bir gevşemeye gidildi, ve nitekim Körfez krizi pek gecikmedi. Kriz başlar başlamaz brüt petrol fiyatları kısa sürede nerdeyse dörde katlandı. Panik havasına katkıda bulunmamak için idari tedbirlerle perakende petrol fiyatlarını sınırladılar, ama artışların ekonominin tüm sektörlerine yayılmasını engelleyemediler. Dolayısıyla enflasyon oranı yeniden kabaracaktır. Kaldı ki ilerde ham petrol fiyatları düşse bile işlenmiş petrol fiyatları düzeyini koruyacaktır, bu her zaman böyle olmuştur. Enflasyon artışı ekonomilerin rekabet gücünü olumsuz yönden etkileyecek ve pazarları koruma savaşı kızışacaktır. Etki-tepki mekanizması üretimi etkileyecek, üretimin tıkanıklığı istihdamın sınırlandırılmasını gündeme getirecektir. Kriz başlar başlamaz kapitalist ekonomi uzmanlarının koro halinde "'ücretlere dikkat" çığlıkları atmaları konjonktürel bir kaygıdan kaynaklanmıyor, ileri için ön tedbir çağrılarıdır.

Aslında savaş edebiyatının bu denli yoğun işlenmesinin amaçlarından biri de katı kemer sıkma, ücret dondurma, işten atma politikalarını elverişli bir ortamda sinsice yürürlüğe koymaktır. Nitekim yeni vergi projeleri, sosyal kesintile-

rin artırılması, işletmelere düşük faizli kredi musluklarının açılması geciktirilmedi. Kitlelerin dikkatleri sansasyonel savaş çığlıklarına çekilirken, diğer taraftan bu tür tedbirler sessizce yürürlüğe sokuluyor. Yeni iktisadi durgunluk ve bunalımın geri kalmış ülke ekonomileri üzerindeki etkilerinin kat kat tahrip edici olacağını ise burada hatırlatmakla yetinelim.

Ekim1990

"YENİ DÜZEN" DE YENİ DURAK: KAPİTALİST DÜNYANIN PARİS ZİRVESİ

C.Kaynak

Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Konferansı (AGİK) zirve toplantısı çalışmalarını 21 Kasım günü taraflarının onayladığı "Paris Sözleşmesi" adlı ortak metnin yayınlanmasıyla sonuçlandırdı. 1975 yılında Helsinki'de, farklı özellik ve verilere sahip bir tarihi bağlamda onaylanan "nihai senedi"n ruhuna sadık ve uzantısı olduğu iddia edilen Paris zirve toplantısında kabul edilen bu yeni "senet", "yeni dünya düzeni"nin temel teorik perspektiflerini saptıyor. Konferansın çalışmaları mevcut tarihi bağlamın özgün özellikleri ışığında irdelendiğinde üç farklı boyut ortaya çıkıyor; geçmişin değerlendirilmesi, güncel sorunlara ilişkin tavır ve gelecek, yani "yeni dünya düzeni" için saptanan perspektifler. Sıra-

sıyla bu değişik boyutlara değinmeden önce, bazı tekil ve biçime ilişkin gözlemlerde bulunmanın sorunun özünün açıklık kazanması bakımından yararlı olacağı düşüncesindeyiz.

Helsinki "nihai senedi" 15 yıllık bir geçmişe sahip. Barış, güvenlik, silahsızlanma, işbirliği, dayanışma, demokrasi ve insan hakları gibi değişik alanlarda sofu vaadler içeren bir metin. Zamanında o belgeyi ikiyüzlü bir samimiyetle imzalayan devletler de biliniyor. Helsinki'de verilen söz 15 yıllık bir pratikte sınandı, denendi. Ne oranda hayata geçtiğini örnekler sıralayarak irdelemeye çalışmak bile gereksiz. Dünyada bugüne kadar Helsinki'de verilen sözü hiçe indiren sayısız vahim gelişme yaşandı. Üstelik o sözleşmeye imza atmış devletlerin doğrudan sorumlu olduğu gelişmeler. Ama, nedense kimse "nihai senet" çiğneniyor diye endişelenmedi. Sadece uluslararası platformlarda veya başka vesilelerle zaman zaman birilerini suçlamak için Helsinki "nihai senedi"ne atıfta bulunulmuş, bundan öte gidilememiştir. Çünkü, Helsinki "nihai senedi" bir cambaz pazarlığının ürünüydü ve yeri gelince suç ortakları birbirlerini kollamayı biliyorlar ve hatta yer yer zorunda kalıyorlar.

Doğu Avrupa ülkelerinde 1989 yılında yaşanan gelişmeler uluslararası alandaki jeo-politik statükonun alışılmış ilişkilerini altüst etti. Ortaya merkezkaç güçler, denetimi zor sonuçlar çıktı. Denetimsiz, kontrolden her an çıkabilen bu tür ilişkilerin Avrupa'da varlığı başlıbaşına bir tehlikedir. Son 30-40 yılın sükuneti hafızaları köreltmemelidir. Avrupa gerçekte bir çelişki ve antagonist çıkar yumağıdır. Çağımızın en kanlı savaşları bu kıtada patlak vermişlerdir. Dünyanın değişik kıtalarında cereyan eden benzer gelişmelerde Avrupa'nın sömürgeci-emperyalist güçlerinin doğrudan sorumluluğu sözkonusudur. Kapitalist dünya jandarmalığının ABD'ye kaptırılması tarihsel ölçülerle bakıldığında oldukça yenidir ve dolayısıyla Avrupa halen bir çok açıdan dünyanın kalbi olmaya devam ediyor. Bugüne kadar silahlı blokların varlığı caydırıcı bir rol oynayarak iştahları törpülenebilmiş, taşkınlıkları dizginlenebilmiştir. Doğu Avrupa ülkelerinin iflaslarıyla birlikte ortaya çıkan karmaşık yapı, ilişkilerin yeniden bir kalıba dökülmesi ihtiyacını

gündeme getirdi.

Bu ihtiyaç, Doğu Avrupa'daki gelişmeler kontrolden çıkmadan, emperyalist-kapitalist bloğun istediği yörüngeye girdikleri iyce anlaşıldığı andan itibaren Fransız emperyalizminin bugünkü sözcüsü F.Mitterand tarafından periyodik ve sistemli olarak işlenmeye başlandı. Helsinki Konferansının referans alınması tesadüfi bir seçenek değildir. Ters tepkiye olanak vermemek için Batılı devletler sözkonusu gelişmeye müdahale dozunu kaçırmamaya dikkat ettiler, muazzam bir koordinasyon örgütlendi. Beklenen sonuçlar elde edildikten sonra, sıra onlara biçim verecek platforma gelince, Avrupa'ya özgü AET gibi kurumların çerçevesi dar geldi. ayrıca bu türbir girişim sözkonusu kurumlara hak etmedikleri bir değer vermek olurdu ve örneğin ABD kesinlikle kabul etmezdi. Sorunun BM çerçevesinde ele alınması, dallanıp budaklanmasına, doğrudan ilişkisi olmayan devletlerin gereksiz yere söz sahibi olmalarına, hatta büyük bir ihtimalle değişik sorunların gündeme gelmesine neden olabilirdi. NATO'ya gelince, sorunun özü açısından ideal olmasına rağmen biçim olarak oldukça kaba bir girişim olurdu. Kaldı ki Kızıl Ordunun "ruh hali" hakkındaki spekülasyonlar da henüz dinmiş değildi.

Geriye sorunun tartışılmasına estetik ve pratik açıdan en uygun zemin olarak, Helsinki benzeri yeni bir konferans platformu kaldı. Geçmiş varlığı ona göreceli tarihi meşruiyet kazandırmak açısından elverişliydi. Ayrıca Gorbaçov'un "yeni dünya düzeni" teorisini işlemesine de olanak verme imkanına sahipti. Dahası SSCB ve diğer Doğu Avrupa ülkeleri Helsinki'dekine katılmış oldukları için bu platforma biçimsel ve protokol düzeyinde de olsa birer meşru taraf olarak katılma olanağına da sahiptiler. Örneğin bir an için NATO çerçevsinde toplanıldığı varsayımıyla, düşünülecek olursa, bunun ortaya çıkaracağı kaba görüntüyü tahmin etmek zor olmayacaktır.

Paris Konferansının çalışmalarına gelince, üç farklı boyutta olduğunu daha önce belirtmiştik. Bu tasnif, aslında bizim değerlendirmemiz. Özü öyle olmasına karşın biçim olarak daha karmaşık. Her uluslararası konferansta olduğu gibi Paris'te de konferansın resmi oturumlarında katılan devlet

başkanları konuşmalar yapıtlar, konu hakkında etraflıca düşüncelerini açıkladır, tavarlarını sergilediler. Fakat, yine her zaman olduğu gibi -günümüzde başka türlüsü düşünülemez- konuşma metinleri uzman danışmanların önceden hazırladıkları, ince eleyip sık dokudukları, bir çok düşüncenin satır aralarına gizlendiğ,i birilerinin tepkilerine neden olabilecek sözlerin özenle diplomatik kılıflarla kamufle edildiği, ilk bakışta herkesi tatmin eden söylevlerdi. Cüretli bir mizah yazarı için yığınla malzeme sergilendi. Afrika ile Amerika'yı birbirine karıştıran, konferansa katılan devlet sayısını üçe katlayan, Baltık Cumhuriyetlerinin dışişleri bakanlarını konferansa onur davetlisi olarak çağıran ve oturumda kovalayan vb. türden komediler.

Geçmişe ilişkin değerlendirmeler bir kaç kısa ama anlam yüklü cümle ile geçiştirildi: "Yalta bitti", "totaliter rejimler çöktü", "Doğu Avrupa ülkeleri nihayet özgürlüklerine kavuştular" ve bunlara benzer yarım düzine cümle. Sorunun özü ancak bunların ciddiyetsizliğine ve ukalalığına biraz ciddiyet ve soğukkanlılıkla bakıldığında ortaya çıkar. Bu basma kalıp formüllerin altında yatan değerlendirme şudur: "Ekim Devriminden beri Sovyetler Birliği'nde ve emperyalist savaştan sonra sosyalist kampta yaşananlar bir tarihten sapma olayıydı". Sovyetler Birliği'nde halen kargaşa devam ettiği için Ekim Devrimine doğrudan atıfta bulunulması hiç bir şey değiştirmiyor; 70 yıllık tarih toptan inkar edilerek değerlendirildi. Biçimde Doğu Avrupa ülkeleriyle sınırlı cümleler, özünde Ekim Devrimiyle başlayan sürecin tamamını kapsıyor. "Komünizm iflas etti. İdeolojik ayrılıklar son buldu, özgürlük ve demokrasi sözkonusu ülkelerde yeniden yeşermeye başladı". 70 yıllık dönemin değerlendirilmesi bu cümleye sığdırabildi.

Başka türlü olabilir miydi, bunlar geçmişi belli yönleriyle olsun değerlendirmeyi göze alabilirler miydi? Objektif olarak imkansız, zira bu suçlunun kendi kendisini ihbarına ve mahkum etmesine benzerdi. Bunlar en azından ikinci emperyalist savaştaki, sadece onu alacak olursak, sorumluluklarını hasıraltı etmek için öyle bir değerlendirmeyi göze alamazlardı ve alamadılar. Kirli çamaşırlarını görmemezlikten gelmek için geçmişi küfürle karalamayla ve lanetle

kestirip attılar. Bunu yaparlarken üstü kapalı bir biçimde Ekim Devriminden bu yana dünyada ve özellikle Avrupa'da yaşanan tüm acı ve yıkımların faturasını ideolojik saflaşmaya, yani özünde komünizme yüklemiş oldular. Ve yine onlara göre komünizmin tamamen iflas etmesiyle birlikte benzer olayların varlık nedeni kendiliğinden ortadan kalkmıştır. Tarihsel olaylar, yaşanmış ve silinmez gerçeklerdir. Burada adı geçen konferansta söylenen yalanların tersini ispatlama diye bir kaygımız yok. Fakat konferans döneminde Batı basınında da yer alan yorumlar farklı formüllerle de olsa bir noktada yaklaşık aynı sonuca varıyorlardı. "Bunlar kendi söylediklerine kendileri dahi inanmayırlar."

Güncel sorunlar konferansın resmi gündeminde yer almıyorlardı. Ama kulis "oturumları" salt güncel sorunlara ayrıldı. Kulis "oturumları" oldukça canlı, reknli ve heyecanlı geçti. Endişeler, sorunlar farklıydı, tartışmalar zengin ve yoğundu. Bush konferansa Körfez krizini tartışmak için gelmişti ve tek kaygısı o idi. Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi'nin savaş iznini vermesi için yoğun temaslarda bulundu ve ufak tefek rötuşlarla istediğini elde etti. Dolayısıyla Körfez krizi kulis "oturumları"nın gündeminin ilk ve başlıca maddesini oluşturdu. Diğer devlet başkanlarının özgün sorunları ise onların kişisel beceri ve maharetine bırakıldı. Demir Leydi'nin koltuğundan başka bir şeyi düşündüğü söylenemezdi. Kohl Alman birliği ve seçimlerin heyecanını zor gizleyebiliyordu. Gorbaçov Sovyet halkı için yiyecek arayışı içindeydi. T.Özal ise Paris'in ünlü gazinosu Lido'ya gidip eğlenmeyi ihmal etmedi. Böylece Paris'in şatafatlı, görkemli konferans salonlarında, Elysee Sarayı'nde, Versaille şatosunda düzenlenmiş olan "komünizme lanet konferansı" bazılarının iş bitirmesine, kimilerinin kara kara düşünmesine, kimilerinin de eğlenmesine vesile oldu. Bu "intikam konferansı"nın çalışmalarında "yeni dünya düzeni"ne ilişkin olarak onaylanan "Paris Sözleşmesi" önemli bir yer tuttu. Bu sözleşme iki bölümden oluşuyor. İlk bölümü "Yeni bir demokrasi, barış ve birlik çağı" başlığını taşıyor ve insan hakları, demokrasi ve hukuk devleti ilkelerine "sadakat ve saygı"yı tekrarlıyor, konferansa katılan devletlerin (elbette bu arada Türkiye'nin) tahahütlerini sıralıyor. Azınlık-

ların etnik kimliğine, kültürüne, dillerine, dinlerine saygı duyulacağını, yasalar önünde eşit tutulacaklarını belirtiyor. Belirtmekte fayda var, bu bölümün kapsamına Türkiye Kürdistanı, Kosova, Kuzey İrlanda, İspanya'nın Bask bölgesi, Amerikalı Kızılderililer ve Yeni Kaledonya gibi sayısız örnek de giriyor!

Devletler arası dostça ilişkiler bölümünde taraflar devletlerarası ilişkilerde sorunların çözümünde salt barışçıl yöntemler kullanılacağını, silaha kesinlikle başvurulmayacağını, kimsenin komşusunun toprak bütünlüğüne ve bağımsızlığına tecavüz etmeyeceğini ve bu ilkelerin Helsinki "nihai senedi"nde açıkça belirtildiğini ve uyulmasına sözverildiğini tekrarlıyor. Ama nedense (belki de unutulmuştur!), Grenada'nın, Panama'nın, Afganistan'ın, Kürdistan'ın, Çat'ın, Yeni Kaledonya'nın, El Salvador'un vb. adı geçmiyor. Kaldı ki bu ilkelerin aslında 1975'den bu yana geçerli olduğu ve gelecekte daha da dikkat edileceği vurgulanıyor. Ağustos ayından bu yana Körfez bölgesine korkunç bir askeri yığınak yapan, en modern nükleer füzeleri bölge halklarının ensesinde Demoklesin kılıcı gibi sallayan güçler pervasızca bu tür belgelerin altlarına imzalarını atabiliyorlar. Yalan, ikiyüzlülük ve sahtekarlık terimleri anlam değiştirmiş olmalı!

Ayrıca aynı bölümün bir paragrafı "Birlik"; Almanya'nın birleşmesine ayrılmış. Alman Birliğini "samimiyetle" selamladıklarını, 12 Eylül 1990 günü Moskova'daimzalanan Almanya'ya ilişkin anlaşmayı büyük bir sevinçle karşıladıklarını belirtiyorlar. Alman Birliği sorununa kimin ne gözle baktığını, endişe ve kaygılarının düzeyini Ekim'in önceki sayılarında bazı yazılara konu etmiştik. Alman Birliği engellenemediği için kabullenildi. Bu tür ibarelerle sevinçlerini dile getirenler, gerçek düşüncelerini gizliyorlar, ikiyüzlü sevinç çığlıkları, diplomatik sırıtmalarla gizlemeye çalışıyorlar. Birleşik Almanya, etkinlik alanlarının yeniden paylaşılmasını kaçınılmaz olarak gündeme getirecektir. Rakipleri Birleşik Almanya'yı frenleme, dizginleme olanaklarını henüz bulamamanın sıkıntılarını yaşıyorlar.

İkinci bölümün son paragrafı ise, Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Konferansının bir kurum sıfatıyla dünyadaki önem

ve yerini vurguluyor. Tüm devletler arasında bir kader birliğinin varlığına işaret ediliyor, Birleşmiş Milletler Teşkilatının rolünde gözlemlenen canlılığa sevinçle tanık olunduğu ve onaylandığı belirtiliyor. Bu türmuğlak ve genel terimlerle anlatılmak istenen aslında kendiliğinden anlaşılıyor. AGİK Konferansı hegemonyacı emperyalist güçlerin elebaşlarının tamamını kapsıyor ve onların çıkar ve ihtiyaçları doğrultusunda bir politika saptıyor. Birleşmiş Milletler Teşkilatı ve özellikle de Güvenlik Konseyi aynı güçlerin elinde basit bir alete, kendi deyimleriyle bir "kalkan"a dönüştü. Bu konuda en net örnek Güvenlik Konseyinin Körfez krizine ilişkin tavrıdır. Kararlar ABD yönetiminin danışmanları tarafından hazırlanıp olduğu gibi onaydan geçiriliyor. Yakın döneme kadar rakip hegemonyacı politikalar nedeniyle Güvenlik Konseyi nadir konularda oy birliği ile karar alabiliyordu. ABD-Sovyet yakınlaşması ABD politikasının her alanda Birleşmiş Milletlerin oturumlarında vetoya uğramadan onaylanmasının yolunu açıyor. AGİK ve BM'in rollerinin yüceltilmesi, bu güçlerin bundan böyle iradelerini kayda değer engellerle karşılaşmadan dünyaya dayatma eğiliminde olduklarının bir ön işaretidir.

Paris sözleşmesinin ikinci bölümü "Geleçek için yönelimler" başlığı altında toplanmış. Bu bölümde göze çarpan en önemli konu, ekonomik işbirliğine ilişkin olanıdır. Bunun dışında sıralanan insan hakları, demokrasi, hukuk, güvenlik, çevre sorunları, kültür, göçmen işçiler, Akdeniz sorunları vb. konular, her tarafa çekilebilen elastiki formüllerle ifade edilmiş boş vaadlerlerden ibaret. üstelik önemli bir kesimi birinci bölümün tekrarını içeriyor.

Ekonomik işbirliği konusunda sıralanan reçete çok kısa olmasına rağmen gelecek için saptanan perspektiflerin en önemlisi, hatta başlıcası. "Pazar ekonomisi esaslarına dayalı işbirliği ilişkilerimizin başlıca alanıdır." Bu kısa cümle çok şeyi ifade ediyor. Kapitalist ekonomik sistem Paris Konferansında, bir ara sosyalizmi geliştirip yetkinleştiriyor diye savunulan Gorbaçov'un da katkısıyla taçlandırılmış bulunuyor. Demokrasi, insan hakları, hukuk devleti gibi soyut alanlarda ahkam kesmek, edebiyat, hatta felsefe yapmak nispeten kolay. Nedir ki kapitalist sistemi, şu yaşadığı-

mız tarihi bağlamda, şu en küstah günlerinde bile açık açık övmek, enine boyuna tanımlamak o kadar kolay olmuyor. Aynı şey "Pazar ekonomisi" gibi kavramların arkasına saklanılarak yapılıyor.

Ama paragrafta sözü edilen ekonomik işbirliğinin GATT nezdinde yapılması gerektiğine ilişkin ibare, kapitalist sistemin uluslararası kurumlarının saptadıkları kuralların artık evrensel ekonomik yasalar olarak anılacaklarını ifade ediyor. Herne kadar IMF, Dünya Bankası, Paris kulübünün adları zikredilmiyorsa da, satır aralarında açıkça varlıkları ve onlara verilen önem farkediliyor. Böyle bir konferansta ancak genel bir düzeyde tespitler yapılabilir, pazar ekonomisinin kayıtsız şartsız evrensel ilke olarak onaylanması yeterlidir. Bu ilkenin uygulanmasının doğal kurallarını ayrıca reçete halinde sunmanın bir gereği yoktur. Bu saptamadan çıkan sonuç ve verilmek istenen mesaj oldukça nettir: Kim ki pazar ekonomisi, yeni kapitalist sistem dışında bir kalkınma yolu benimserse, onunla hiç bir şekilde işbirliğine girmeyiz, cemaatımızdan afaroz edilmiş sayarız!

Konferansa ev sahipliği yapan Fransa'nın Cumhurbaşkanı F.Mitterand, eğer sahip olduğu edebi yeteneklerden yoksun olsaydı, zirve toplantısının çalışma ve kararlarının basına ve kamuoyuna açıklanması herhalde hayli değişik olurdu. O bu yeteneğini kullanarak görüntüyü bir ölçüde olsun kurtarabildi. Tarihin inkarına, tahrifatına, söylenen yığınla yalana, yapılan vaadlerin uçsuz bucaksız ikiyüzlülüğüne yalnızca dilsel ifade planında bir görkem verilebildi. Tarihte yer edinme tutku ve hevesinden hiç şaşmayan bir şahsiyet olarak Mitterand, konferansa katılanlar içinde hiç şüphesiz en tecrübeli ve en kurt olanıydı. Çalışmaları özetlerve basına bilgi verirken satır aralarına serpiştirdiği "yarının Avrupa'sı ne bir gül bahçesi ne de bir cennet tablosu olacaktır", "arasıra kötümser olmak fena değildir" vb. türünden sözlü laflarla hem bir gerçeği ve hem de bir ikiyüzlülüğü itiraf etmiş oluyordu.

Aralık 1990

Irak'ın Kuveyt'i işgal ve ilhakıyla başlayan Körfez krizi, Amerikan ve Batılı emperyalistlerin bölgeye askeri bakımdan iyice yerleşmeleri için bulunmaz bir fırsat oldu. Kuveyt krizinin en önemli sonuçlarından biri budur. Petrol akışını güvenceye almak, Kuveyt petrolünü Irak'a bırakmamak ve emperyalist çıkarlara dokunan Irak'ı gemlemek güncel ve geçici hedeflerdir. ABD'nin asıl hedefi bölgede kendi istediği düzeni bu fırsatı değerlendirerek kurmak ve güvenceye almaktır. Bu düzenin asıl hedefi ise bölgedeki tüm devrimci süreçleri frenlemek ve felce uğratmaktır. Emperyalizm asıl tehlikenin bölgedeki devrimci kaynaşmalardan, başta Türkiye, Kürdistan ve Filistin devrimleri olmak üzere, Ortadoğu halklarının devrimci mücadelelerinden geldiğini biliyor. Ortadoğu'da "yeni bir güvenlik rejimi", "petrol NATO'su" vb. planların asıl hedefi bölge devrimleridir. ABD, kendi askeri varlığının yanısıra, başta İsrail, Mısır ve Türkiye, olmak üzere bölgedeki tüm gerici rejimler arasında kurup kurumlaştırmayı hedeflediği işbirliği ile, Ortadoğu'da emperyalist egemenliği zayıflatabilecek her devrimci gelişmeyi boğmayı amaçlıyor.

Körfez krizi ve yol açtığı gelişmeler, Türkiye devriminin gerek imkanlarını, gerekse güçlüklerini el alışta yeni ufuklar açıyor önümüze .

Emperyalist dünya strateji ve politikalarını geliştirirken bölgeyi bir bütün olarak ele almakta, ilişki, uygulama ve düzenlemelerinde buna göre davranmaktadır.

Uluslararası sermaye cephesini Türkiye'den yarmak amacında ve çabasında olan bizler de bu gerçeği hesaba katmalı, emperyalizmin Türkiye'deki gelişmelere Ortadoğu çerçevesinden baktığını ve bakacağını, tepki ve tedbirlerini buna göre düşüneceğini gözönünde tutmalıyız. Bunun kendisi ise, doğal olarak, devrimimizin yalnızca güçlükleri bakımından değil aynı zamanda olanakları bakımından da bölge düzeyinde ele alınmasını gerektiriyor. Şunu da ekleyelim ki, Türkiye devriminde Kürt sorununun tuttuğu özel ve önemli yer, Türkiye devrimi ile Kürdistan devrimi arasındaki güçlü ve koparılmaz bağlar, devrimimizin sınırlarını ve sorunlarını bir bakıma kendiliğinden Misak-ı Milli sınırları dışına taşırıyor, İran, Irak ve Suriye'deki devrimci süreçlere bağlıyor.

K.D.V. DAHİL 4000.TL

"Körfez Krizi" ve Devrimci Olanaklar H.Fırat C. Kaynak